

NOMOI

ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΞΕΝΟΣ ΚΛΕΙΝΙΑΣ ΚΡΗΣ
ΜΕΓΙΛΛΟΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΣ

St. II
p. 624

A

a ΑΘ. Θεὸς ἢ τις ἀνθρώπων ὑμῶν, ᾧ ξένοι, εἴληφε τὴν αἰτίαν τῆς τῶν νόμων διαθέσεως;

ΚΛ. Θεός, ᾧ ξένε, θεός, ὥς γε τὸ δικαιότατον εἰπεῖν· παρὰ μὲν ἡμῶν Ζεὺς, παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅθεν ὅδε 5 ἐστίν, οἶμαι φάναι τούτους Ἀπόλλωνα. ἢ γάρ;

ΜΕ. Ναί.

ΑΘ. Μῶν οὖν καθ' Ὅμηρον λέγεις ὡς τοῦ Μίνω φοι-
b τῶντος πρὸς τὴν τοῦ πατρὸς ἐκάστοτε συνουσίαν δι' ἐνάτου ἔτους καὶ κατὰ τὰς παρ' ἐκείνου φήμας ταῖς πόλεσιν ὑμῶν θέντος τοὺς νόμους;

ΚΛ. Λέγεται γὰρ οὕτω παρ' ἡμῶν· καὶ δὴ καὶ τὸν ἀδελ-
5 φόν γε αὐτοῦ Ῥαδάμανθυν—ἀκούετε γὰρ τὸ ὄνομα—δικαιό-
625 τατον γεγενέσθαι. τούτου οὖν φαίμεν ἂν ἡμεῖς γε οἱ Κρήτες, ἐκ τοῦ τότε διανέμειν τὰ περὶ τὰς δίκας, ὀρθῶς τούτου τὸν ἔπαινον αὐτὸν εἴληφέναι.

ΑΘ. Καὶ καλόν γε τὸ κλέος ὑεῖ τε Διὸς μάλα πρόπειν.
5 ἐπειδὴ δὲ ἐν τοιοῦτοις ἦθεσι τέθραφθε νομικοῖς σύ τε καὶ ὅδε, προσδοκῶ οὐκ ἂν ἀηδῶς περὶ τε πολιτείας τὰ νῦν καὶ νόμων τὴν διατριβήν, λέγοντάς τε καὶ ἀκούοντας ἕμα κατὰ
b τὴν πορείαν, ποιήσασθαι. πάντως δ' ἢ γε ἐκ Κνωσοῦ ὁδὸς εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον καὶ ἱερόν, ὡς ἀκούομεν, ἰκανή, καὶ

625 a 6 ἀηδῶς A : ἀηδῶς ἡμᾶς L O τε L O : om. A b ι ποιή-
σασθαι Schanz : ποιήσεσθαι libri κνωσοῦ A (cf. Schanz, Praef. § 1)

ἀνάπαυλαι κατὰ τὴν ὁδόν, ὡς εἰκός, πνίγους ὄντος τὰ νῦν,
 ἐν τοῖς ὑψηλοῖς δένδρεσίν εἰσι σκιαραί, καὶ ταῖς ἡλικίαις
 πρέπου ἀν ἡμῶν εἶη τὸ διαναπαύεσθαι πυκνὸ ἐν αὐταῖς, 5
 λόγοις τε ἀλλήλους παραμυθουμένους τὴν ὁδὸν ἅπασαν οὕτω
 μετὰ ῥαστώνης διαπερᾶναι.

ΚΛ. Καὶ μὴν ἔστιν γε, ὦ ξένε, προΐόντι κυπαρίττων τε
 ἐν τοῖς ἄλσεσι ὕψη καὶ κάλλη θαυμάσια, καὶ λειμῶνες ἐν c
 οἷσιν ἀναπαυόμενοι διατρίβοιμεν ἄν.

ΑΘ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν ἰδόντες δὲ μᾶλλον φήσομεν. ἀλλ' 5
 ἴωμεν ἀγαθῇ τύχῃ.

ΑΘ. Ταῦτ' εἶη. καὶ μοι λέγε· κατὰ τί τὰ συσσίτια
 τε ὑμῖν συντέταχεν ὁ νόμος καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὴν τῶν
 ὄπλων ἕξις;

ΚΛ. Οἶμαι μὲν, ὦ ξένε, καὶ παντὶ ῥάδιον ὑπολαβεῖν εἶναι 10
 τά γε ἡμέτερα. τὴν γὰρ τῆς χώρας πάσης Κρήτης φύσιν d
 ὁρᾶτε ὡς οὐκ ἔστι, καθάπερ ἢ τῶν Θετταλῶν, πεδιάς, διὸ d
 δὴ καὶ τοῖς μὲν ἵπποις ἐκεῖνοι χρώνται μᾶλλον, δρόμοισιν
 δὲ ἡμεῖς· ἦδε γὰρ ἀνώμαλος αὖ καὶ πρὸς τὴν τῶν πεζῶν
 δρόμων ἄσκησιν μᾶλλον σύμμετρος. ἐλαφρὰ δὴ τὰ ὄπλα
 ἀναγκαῖον ἐν τῷ τοιούτῳ κεκτῆσθαι καὶ μὴ βᾶρος ἔχοντα 5
 θεῖν· τῶν δὴ τόξων καὶ τοξευμάτων ἢ κουφότης ἀρμόττειν
 δοκεῖ. ταῦτ' οὖν πρὸς τὸν πόλεμον ἡμῖν ἅπαντα ἐξήρτυται,
 καὶ πάνθ' ὁ νομοθέτης, ὡς γ' ἐμοὶ φαίνεται, πρὸς τοῦτο βλέ- e
 πων συνετάττετο· ἐπεὶ καὶ τὰ συσσίτια κινδυνεύει συναγα-
 γεῖν, ὁρῶν ὡς πάντες ὁπότεν στρατεύωνται, τόθ' ὑπ' αὐτοῦ
 τοῦ πράγματος ἀναγκάζονται φυλακῆς αὐτῶν ἕνεκα συσσι-
 τεῖν τοῦτον τὸν χρόνον. ἄνοιαν δὴ μοι δοκεῖ καταγνῶναι τῶν 5
 πολλῶν ὡς οὐ μαθανόντων ὅτι πόλεμος αἰεὶ πάσι διὰ βίου
 συνεχῆς ἔστι πρὸς ἀπάσας τὰς πόλεις· εἰ δὴ πολέμου γε
 ὄντος φυλακῆς ἕνεκα δεῖ συσσιτεῖν καὶ τινας ἄρχοντας καὶ
 ἀρχομένους διακεκοσμημένους εἶναι φύλακας αὐτῶν, τοῦτο 626

καὶ ἐν εἰρήνῃ δραστήον. ἦν γὰρ καλοῦσιν οἱ πλείστοι τῶν
 ἀνθρώπων εἰρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δ' ἔργῳ
 πάσαις πρὸς πάσας τὰς πόλεις ἀεὶ πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ
 5 φύσιν εἶναι. καὶ σχεδὸν ἀνευρήσεις, οὕτω σκοπῶν, τὸν
 Κρητῶν νομοθέτην ὡς εἰς τὸν πόλεμον ἅπαντα δημοσίᾳ καὶ
 ἰδίᾳ τὰ νόμιμα ἡμῶν ἀποβλέπων συνετάξατο, καὶ κατὰ ταῦτα
 b οὕτω φυλάττειν παρέδωκε τοὺς νόμους, ὡς τῶν ἄλλων οὐδενὸς
 οὐδὲν ὄφελος ὃν οὔτε κτημάτων οὔτ' ἐπιτηδευμάτων, ἂν
 μὴ τῷ πολέμῳ ἄρα κρατῇ τις, πάντα δὲ τὰ τῶν νικωμένων
 ἀγαθὰ τῶν νικῶντων γίγνεσθαι.

5 ΑΘ. Καλῶς γε, ᾧ ξένε, φαίνη μοι γεγυμνάσθαι πρὸς τὸ
 διειδέναι τὰ Κρητῶν νόμιμα. τόδε δέ μοι φράζε ἔτι σαφέ-
 στερον· ὃν γὰρ ὄρον ἔθου τῆς εὖ πολιτευομένης πόλεως,
 c δοκεῖς μοι λέγειν οὕτω κεκοσμημένην οἰκεῖν δεῖν, ὥστε
 πολέμῳ νικᾶν τὰς ἄλλας πόλεις. ἦ γάρ;

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν· οἶμαι δὲ καὶ τῷδε οὕτω συνδοκεῖν.

ME. Πῶς γὰρ ἂν ἄλλως ἀποκρίναιτο, ᾧ θεῖε, Λακεδαι-
 5 μονίων γε ὄστισοῦν;

ΑΘ. Πότερ' οὖν διὴ πόλεσι μὲν πρὸς πόλεις ὀρθὸν τοῦτ'
 ἐστί, κώμη δὲ πρὸς κώμην ἕτερον;

ΚΛ. Οὐδαμῶς.

ΑΘ. Ἄλλὰ ταῦτόν;

10 ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τί δέ; πρὸς οἰκίαν οἰκία τῶν ἐν τῇ κώμῃ, καὶ πρὸς
 ἄνδρα ἀνδρὶ ἐνὶ πρὸς ἕνα, ταῦτόν ἐστι;

ΚΛ. Ταῦτόν.

d ΑΘ. Αὐτῷ δὲ πρὸς αὐτὸν πότερον ὡς πολεμίῳ πρὸς
 πολέμιον διανοητέον; ἢ πῶς ἔτι λέγομεν;

ΚΛ. Ὡ ξένε Ἀθηναῖε—οὐ γάρ σε Ἀττικὸν ἐθέλοισ' ἂν
 προσαγορεύειν· δοκεῖς γάρ μοι τῆς θεοῦ ἐπωνυμίας ἄξιος
 5 εἶναι μᾶλλον ἐπονομάζεσθαι· τὸν γὰρ λόγον ἐπ' ἀρχὴν

b 2 οὐτ' ἐπιτηδευμάτων om. A sed add. in marg. A² d 2 λέγομεν
 Eus. et fecit A² cum Vat. 1029: λέγωμεν A L O

ὀρθῶς ἀναγαγὼν σαφέστερον ἐποίησας, ὥστε ῥᾶον ἀνευρήσεις ὅτι νυνδὴ ὑφ' ἡμῶν ὀρθῶς ἐρρήθη τὸ πολεμίους εἶναι πάντας πᾶσιν δημοσία τε, καὶ ἰδίᾳ ἐκάστους αὐτοὺς σφίσιον αὐτοῖς.

AΘ. Πῶς εἴρηκας, ᾧ θαυμάσιε; e

ΚΛ. Κἀνταῦθα, ᾧ ξένε, τὸ νικᾶν αὐτὸν αὐτὸν πασῶν νικῶν πρώτη τε καὶ ἀρίστη, τὸ δὲ ἠττᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ πάντων αἰσχιστόν τε ἅμα καὶ κάκιστον. ταῦτα γὰρ ὡς πολέμου ἐν ἐκάστοις ἡμῶν ὄντος πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς σημαίνει. 5

AΘ. Πάλιν τοῖνυν τὸν λόγον ἀναστρέψωμεν. ἐπειδὴ γὰρ εἷς ἕκαστος ἡμῶν ὁ μὲν κρείττων αὐτοῦ, ὁ δὲ ἠττων ἐστί, πότερα φῶμεν οἰκίαν τε καὶ κώμην καὶ πόλιν ἔχειν 627
ταῦτόν τοῦτο ἐν αὐταῖς ἢ μὴ φῶμεν;

ΚΛ. Τὸ κρείττω τε ἑαυτῆς εἶναι λέγεις τινά, τὴν δ' ἠττω;

AΘ. Ναί.

ΚΛ. Καὶ τοῦτο ὀρθῶς ἦρον· πᾶν γὰρ ἔστι καὶ σφόδρα 5
τὸ τοιοῦτον, οὐχ ἥκιστα ἐν ταῖς πόλεσιν. ἐν ὅποσιν μὲν γὰρ οἱ ἀμείνουες νικῶσιν τὸ πλῆθος καὶ τοὺς χεῖρους, ὀρθῶς ἂν αὕτη κρείττων τε ἑαυτῆς λέγοιθ' ἢ πόλις, ἐπαιωυτό τε ἂν δικαιοτάτα τῇ τοιαύτῃ νίκη· τούναντίον δέ, ὅπου τᾶναντία. 10

AΘ. Τὸ μὲν τοῖνυν εἴ ποτέ ἐστίν που τὸ χεῖρον κρείττον b
τοῦ ἀμείνουος ἐάσωμεν—μακροτέρου γὰρ λόγου—τὸ δὲ ὑπὸ σοῦ λεγόμενον μαυθάνω νῦν, ὡς ποτε πολῖται, συγγενεῖς καὶ τῆς αὐτῆς πόλεως γεγυότες, ἄδικοι καὶ πολλοὶ συνελθόντες, δικαίους ἐλάττους ὄντας βιάσονται δουλούμενοι, καὶ ὅταν 5
μὲν κρατήσωσιν, ἠττων ἢ πόλις αὐτῆς ὀρθῶς αὕτη λέγοιθ' ἂν ἅμα καὶ κακῆ, ὅπου δ' ἂν ἠττῶνται, κρείττων τε καὶ ἀγαθή.

ΚΛ. Καὶ μάλα ἄτοπον, ᾧ ξένε, τὸ νῦν λεγόμενον· ὅμως c
δὲ ὁμολογεῖν οὕτως ἀναγκαιοτάτου.

AΘ. Ἔχε δὴ. καὶ τόδε πάλιν ἐπισκεψώμεθα· πολλοὶ

d 7 ὀρθῶς ὑφ' ἡμῶν Eus.

ἀδελφοί που γένοιτ' ἂν ἐνὸς ἀνδρός τε καὶ μιᾶς ὑεῖς, καὶ
 5 δὴ καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τοὺς πλείους μὲν ἀδίκους αὐτῶν
 γίνεσθαι, τοὺς δὲ ἐλάττους δικαίους.

ΚΛ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΑΘ. Καὶ οὐκ ἂν εἶη γε πρέπον ἐμοί τε καὶ ὑμῖν τοῦτο
 θηρεύειν, ὅτι νικῶντων μὲν τῶν πονηρῶν ἢ τε οἰκία καὶ ἡ
 10 συγγένεια αὕτη πᾶσα ἦττων αὐτῆς λέγοιτ' ἂν, κρείττων δὲ
 d ἠττωμένων· οὐ γὰρ εὐσχημοσύνης τε καὶ ἀσχημοσύνης
 ῥημάτων ἕνεκα τὰ νῦν σκοπούμεθα πρὸς τὸν τῶν πολλῶν
 λόγον, ἀλλ' ὀρθότητός τε καὶ ἀμαρτίας πέρι νόμων, ἣτις
 ποτ' ἐστὶν φύσει.

5 ΚΛ. Ἀληθέστατα, ὦ ξένε, λέγεις.

ΜΕ. Καλῶς μὲν οὖν, ὡς γε ἐμοὶ συνδοκεῖν, τό γε τοσοῦ-
 τον, τὰ νῦν.

ΑΘ. Ἰδῶμεν δὴ καὶ τόδε· τούτοις τοῖς ἄρτι λεγομένοις
 ἀδελφοῖς γένοιτ' ἂν πού τις δικαστής;

10 ΚΛ. Πάνυ γε.

ΑΘ. Πότερος οὖν ἀμείνων, ὅστις τοὺς μὲν ἀπολέσειεν
 e αὐτῶν ὅσοι κακοί, τοὺς δὲ βελτίους ἄρχειν αὐτοὺς αὐτῶν
 προστάξειεν, ἢ ὅδε ὅς ἂν τοὺς μὲν χρηστοὺς ἄρχειν, τοὺς
 χείρους δ' ἐάσας ζῆν ἄρχεσθαι ἐκόντας ποιήσειεν; τρίτον
 δέ που δικαστὴν πρὸς ἀρετὴν εἴπωμεν, εἴ τις εἶη τοιοῦτος
 5 ὅστις παραλαβὼν συγγένειαν μίαν διαφερομένην, μήτε ἀπο-
 628 λέσειεν μηδένα, διαλλάξας δὲ εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρόνον,
 νόμους αὐτοῖς θεῖς, πρὸς ἀλλήλους παραφυλάττει δύναιτο
 ὥστε εἶναι φίλους.

ΚΛ. Μακρῶ ἀμείνων γίγνοιτ' ἂν ὁ τοιοῦτος δικαστής τε
 5 καὶ νομοθέτης.

ΑΘ. Καὶ μὴν τούναντίον γε ἢ πρὸς πόλεμον ἂν βλέπωιν
 αὐτοῖς τοὺς νόμους διανομοθετοῖ.

ΚΛ. Τοῦτο μὲν ἀληθές.

c 5 πλείους AL O: πλείστους O² d 6 ἐμοὶ AL: καὶ ἐμολ O (sed
 καὶ punct. not.) e 3 ἐκόντας] ἄκοντας ci. C. Ritter

ΑΘ. Τί δ' ὁ τὴν πόλιν συναρμόττων; πρὸς πόλεμον
 αὐτῆς ἂν τὸν ἕξωθεν βλέπων τὸν βίον κοσμοῖ μᾶλλον, 10
 ἢ πρὸς πόλεμον τὸν ἐν αὐτῇ γιγνόμενον ἐκάστοτε, ἢ δὴ b
 καλεῖται στάσις; ὃν μάλιστα μὲν ἅπας ἂν βούλοιο μήτε
 γενέσθαι ποτὲ ἐν ἑαυτοῦ πόλει γενόμενόν τε ὡς τάχιστα
 ἀπαλλάττεσθαι.

ΚΛ. Δῆλον ὅτι πρὸς τοῦτον. 5

ΑΘ. Πότερα δὲ ἀπολομένων αὖ τῶν ἐτέρων εἰρήνην τῆς
 στάσεως γενέσθαι, νικησάντων δὲ ποτέρων, δέξαιτ' ἂν τις,
 μᾶλλον ἢ φιλίας τε καὶ εἰρήνης ὑπὸ διαλλαγῶν γενομένης,
 οὕτω τοῖς ἕξωθεν πολεμίοις προσέχει ἀνάγκην εἶναι τὸν
 νοῦν; c

ΚΛ. Οὕτω πᾶς ἂν ἐθέλοι πρότερον ἢ 'κείνως περὶ τὴν
 αὐτοῦ γίγνεσθαι πόλιν.

ΑΘ. Οὐκοῦν καὶ νομοθέτης ὡσαύτως;

ΚΛ. Τί μήν; 5

ΑΘ. Ἔρα οὖν οὐ τοῦ ἀρίστου ἕνεκα πάντα ἂν τὰ νόμιμα
 τιθείη πᾶς;

ΚΛ. Πῶς δ' οὐ;

ΑΘ. Τό γε μὴν ἄριστον οὔτε ὁ πόλεμος οὔτε ἡ στάσις,
 ἀπενεκτὸν δὲ τὸ δεηθῆναι τούτων, εἰρήνη δὲ πρὸς ἀλλήλους 10
 ἅμα καὶ φιλοφροσύνη, καὶ δὴ καὶ τὸ νικᾶν, ὡς ἔοικεν, αὐτὴν
 αὐτὴν πόλιν οὐκ ἦν τῶν ἀρίστων ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων· d
 ὅμοιον ὡς εἰ κάμνον σῶμα ἰατρικῆς καθάρσεως τυχὸν ἡγοῖτό
 τις ἄριστα πράττειν τότε, τῷ δὲ μηδὲ τὸ παράπαν δεηθέντι
 σώματι μηδὲ προσέχοι τὸν νοῦν, ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς
 πόλεως εὐδαιμονίαν ἢ καὶ ἰδιώτου διανοοῦμενος οὕτω τις 5
 οὔτ' ἂν ποτε πολιτικὸς γένοιτο ὀρθῶς, πρὸς τὰ ἕξωθεν πολε-
 μικὰ ἀποβλέπων μόνον καὶ πρῶτον, οὔτ' ἂν νομοθέτης
 ἀκριβίης, εἰ μὴ χάριν εἰρήνης τὰ πολέμου νομοθετοῖ μᾶλλον
 ἢ τῶν πολεμικῶν ἕνεκα τὰ τῆς εἰρήνης. e

b2 μήτε . . . b3 τε] μηδὲ . . . δὲ Boeckh
 secl. Schanz d6 ὀρθῶς] ὀρθῶς Boeckh

b9 ἀνάγκην εἶναι

ΚΛ. Φαίνεται μὲν πως ὁ λόγος οὗτος, ὃ ξένε, ὀρθῶς εἰρησθαι, θαυμάζω γε μὴν εἰ τά τε παρ' ἡμῶν νόμιμα καὶ ἔτι τὰ περὶ Λακεδαιμόνα μὴ πᾶσαν τὴν σπουδὴν τούτων

5 ἔνεκα πεποιήται.

629 ΑΘ. Τάχ' ἂν ἴσως· ὁεὶ δὲ οὐδὲν σκληρῶς ἡμᾶς αὐτοῖς διαμάχεσθαι τὰ νῦν ἀλλ' ἡρέμα ἀνερωτᾶν, ὡς μάλιστα περὶ ταῦτα ἡμῶν τε καὶ ἐκείνων σπουδαζόντων. καὶ μοι τῷ λόγῳ συνακολουθήσατε. προστησώμεθα γοῦν Τύρταιον,

5 τὸν φύσει μὲν Ἀθηναῖον, τῶνδε δὲ πολίτην γενόμενον, ὅς ὃν μάλιστα ἀνθρώπων περὶ ταῦτα ἐσπούδακεν εἰπὼν ὅτι—

οὗτ' ἂν μνησαίμην οὗτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείμην

b οὗτ' εἰ τις πλουσιώτατος ἀνθρώπων εἴη, φησίν, οὗτ' εἰ πολλὰ ἀγαθὰ κεκτημένος, εἰπὼν σχεδὸν ἅπαντα, ὅς μὴ περὶ τὸν πόλεμον ἄριστος γίγνοιτ' ἀεὶ. ταῦτα γὰρ ἀκήκοός ποῦ καὶ σὺ τὰ ποιήματα· ὅδε μὲν γὰρ οἶμαι διακορῆς αὐτῶν ἐστι.

5 ΜΕ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΚΛ. Καὶ μὴν καὶ παρ' ἡμᾶς ἐλήλυθε κομισθέντα ἐκ Λακεδαιμόνος.

ΑΘ. Ἴθι νυν ἀνερώμεθα κοινῇ τουτοῦ τὸν ποιητὴν οὐτωσί πως· “ὦ Τύρταιε, ποιητὰ θεϊότατε—δοκεῖς γὰρ ὃν σοφὸς ἡμῶν εἶναι καὶ ἀγαθός, ὅτι τοὺς μὲν ἐν τῷ πολέμῳ

c διαφέρουτας διαφερόντως ἐγκεκομίας—ἤδη οὖν τυγχάνομεν ἐγὼ τε καὶ ὅδε καὶ Κλεινίας ὁ Κνώσιος οὐτωσί συμφερόμενοί σοι περὶ τούτου σφόδρα, ὡς δοκοῦμεν· εἰ δὲ περὶ

5 τῶν αὐτῶν λέγομεν ἀνδρῶν ἢ μή, βουλόμεθα σαφῶς εἰδέναι. λέγε οὖν ἡμῶν· ἄρα εἶδη οὗο πολέμου καθάπερ ἡμεῖς ἠγῆ καὶ σὺ σαφῶς; ἢ πῶς;” πρὸς ταῦτ' οἶμαι κὰν πολὺ φανλό-

d τερος εἶποι Τυρταίου τις τὰληθές, ὅτι οὗο, τὸ μὲν ὁ καλοῦμεν ἅπαντες στάσιν, ὅς ὃν πάντων πολέμων χαλεπώτατος,

a 1 αὐτοῖς Bekker: αὐτοῖς libri   b 1 οὗτ' . . . οὗτ' . . .] οὗδ' . . . οὗδ' . . . Boeckh (ex Tyrtaeo)   b 8 νυν Schanz: νῦν A: νῦν δὲ O ἀνερώμεθα A O: δὴ ἐρώμεθα A² (δὴ supra ἂν)   c 3 ἐγὼ τε fecit A² (τ s. v.): ἐγώ γε A   κνώσιος A sed add. σ s. v. A² (sic saepius), Schanz, Praef. § 1

ὡς ἔφαμεν ἡμεῖς νυνδὴ· τὸ δὲ ἄλλο πολέμου θήσομεν οἶμαι
 γένος ἅπαντες ᾧ πρὸς τοὺς ἐκτός τε καὶ ἄλλοφύλους χρώ-
 μεθα διαφερόμενοι, πολὺ πραότερον ἐκείνου. 5

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΑΘ. Φέρε δὴ, ποτέρους, καὶ πρὸς πότερον ἐπαινῶν τὸν
 πόλεμον, οὕτως ὑπερεπήρεσας, τοὺς δὲ ἔψεξας τῶν ἀνδρῶν;
 ἔοικας μὲν γὰρ πρὸς τοὺς ἐκτός· εἴρηκας γοῦν ὧδε ἐν τοῖς
 ποιήμασιν, ὡς οὐδαμῶς τοὺς τοιούτους ἀνεχόμενος, οἱ μὴ e
 τολμήσωσιν μὲν ὄρᾶν φόνον αἱματόεντα,

καὶ δηίων ὀρέγουτ' ἐγγύθεν ἰστάμενοι.

οὐκοῦν τὰ μετὰ ταῦτα εἴπομεν ἂν ἡμεῖς ὅτι “ Σὺ μὲν ἐπαι-
 νεῖς, ὡς ἔοικας, ᾧ Τύρταιε, μάλιστα τοὺς πρὸς τὸν ὀθνεῖόν 5
 τε καὶ ἔξωθεν πόλεμον γιγνομένους ἐπιφαιεῖς.” φαίη ταῦτ'
 ἂν που καὶ ὁμολογοῖ;

ΚΛ. Τί μῆν;

ΑΘ. Ἡμεῖς δέ γε ἀγαθῶν ὄντων τούτων ἔτι φαμέν ἀμεί- 630
 νους εἶναι καὶ πολὺ τοὺς ἐν τῷ μεγίστῳ πολέμῳ γιγνομένους
 ἀρίστους διαφανῶς· ποιητὴν δὲ καὶ ἡμεῖς μάρτυρ' ἔχομεν,
 Θέογιω, πολίτην τῶν ἐν Σικελίᾳ Μεγαρέων, ὃς φησι—

πιστὸς ἀνὴρ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερεύσασθαι 5
 ἄξιός ἐν χαλεπῇ, Κύριε, διχοστασίῃ.

τοῦτον δὴ φαμεν ἐν πολέμῳ χαλεπωτέρῳ ἀμείνιοι ἐκείνου
 πάμπολυ γίγνεσθαι, σχεδὸν ὅσον ἀμείνων δικαιοσύνη καὶ
 σωφροσύνη καὶ φρόνησις εἰς ταῦτόν ἐλθοῦσαι μετ' ἀνδρείας, b
 αὐτῆς μόνης ἀνδρείας. πιστὸς μὲν γὰρ καὶ ὑγιής ἐν στά-
 σεσιν οὐκ ἂν ποτε γένοιτο ἄνευ συμπάσης ἀρετῆς· διαβάντες

d 3 ἔφαμεν ἡμεῖς νῦν δὴ libri : φαμέν ἡμεῖς νῦν δὴ Photius (probante
 Cobet) d 7 ἐπαινῶν secl. Badham d 9 πρὸς τοὺς] πρὸς τὸν
 πρὸς τοὺς Boeckh : τοὺς πρὸς τὸν Ast : πρὸς τὸν Baiter e 3 ὀρέγουτο
 A e 6 γιγνομένους Eus. : γιγνόμενον libri a 7 δὴ Proclus
 in Remp. 187, 16 Kroll cum libris : δέ Eus. b 1 ἐλθοῦσαι Eus.
 Proclus : ἐλθοῦσα libri b 2 αὐτῆς μόνης ἀνδρείας Eus. Proclus :
 om. libri

δ' εὖ καὶ μαχόμενοι ἐθέλοντες ἀποθνήσκειν ἐν ᾧ πολέμῳ
 5 φράζει Τύρταιος τῶν μισθοφόρων εἰσὶν πάμπολλοι, ὧν
 οἱ πλείστοι γίνονται θρασεῖς καὶ ἄδικοι καὶ ὑβρισταὶ καὶ
 ἀφρονέστατοι σχεδὸν ἀπάντων, ἐκτὸς δὴ τινῶν εὖ μάλα
 ὀλίγων. ποῖ δὴ τελευτᾷ νῦν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος, καὶ τί
 c φαυρόν ποτε ποιῆσαι βουληθεὶς λέγει ταῦτα; δῆλον ὅτι
 τόδε, ὡς παντὸς μᾶλλον καὶ ὁ τῆδε παρὰ Διὸς νομοθέτης,
 πᾶς τε οὐ καὶ σμικρὸν ὄφελος, οὐκ ἄλλο ἢ πρὸς τὴν μεγί-
 στην ἀρετὴν μάλιστα βλέπων ἀεὶ θήσει τοὺς νόμους· ἔστι
 5 δέ, ὡς φησὶν Θέογυις, αὕτη πιστότης ἐν τοῖς δεινοῖς, ἣν
 τις δικαιοσύνην ἂν τελέαν ὀνομάσειεν. ἣν δ' αὖ Τύρταιος
 ἐπήνεσεν μάλιστα, καλὴ μὲν καὶ κατὰ καιρὸν κεκοσμημένη
 τῷ ποιητῇ, τετάρτη μέντοι ὅμως ἀριθμῷ τε καὶ δυνάμει τοῦ
 d τιμῖα εἶναι λέγοιτ' ἂν ὀρθότατα.

ΚΛ. Ὡς ξένε, τὸν νομοθέτην ἡμῶν ἀποβάλλομεν εἰς
 τοὺς πόρρω νομοθέτας.

ΑΘ. Οὐχ ἡμεῖς γε, ὦ ἄριστε, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτούς, ὅταν
 5 οἰώμεθα πάντα τὰ τ' ἐν Λακεδαίμονι καὶ τὰ τῆδε πρὸς
 τὸν πόλεμον μάλιστα βλέποντας Λυκοῦργόν τε καὶ Μίνω
 τίθεσθαι τὰ νόμιμα.

ΚΛ. Τὸ δὲ πῶς χρῆν ἡμᾶς λέγειν;

ΑΘ. Ὡσπερ τό τε ἀληθὲς οἶμαι καὶ τὸ δίκαιον ὑπὲρ γε
 e θείας διαλεγόμενους λέγειν, οὐχ ὡς πρὸς ἀρετῆς τι μόριον,
 καὶ ταῦτα τὸ φαυλότατον, ἐτίθει βλέπων, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν
 ἀρετὴν, καὶ κατ' εἶδη ζητεῖν αὐτῶν τοὺς νόμους οὐδ' ἄπερ
 οἱ τῶν νῦν εἶδη προτιθέμενοι ζητοῦσιν. οὐ γὰρ ἂν ἕκαστος
 5 ἐν χρεῖα γίγνηται, τοῦτο ζητεῖ νῦν παραθέμενος, ὁ μὲν τὰ
 περὶ τῶν κλήρων καὶ ἐπικλήρων, ὁ δὲ τῆς αἰκίας πέρι, ἄλλοι
 δὲ ἄλλ' ἅττα μυρία τοιαῦτα· ἡμεῖς δὲ φαμεν εἶναι τὸ περὶ

b 4 ἐν ᾧ πολέμῳ Eus. : ἐν τῷ πολέμῳ libri
 om. Clemens b 7 εὖ Eus. : om. libri
 Eus. : ἄλλοσε Heindorf c 8 τετάρτη· Α c 3 ἄλλο libri cum
 fecit A² (γ s. v.) e 1 [θείας] δῆλον ὅτι πολιτείας schol. : πολιτείας
 add. Stephanus alii : νομοθεσίας add. Gottleber

βλέπειν· περί τε γάμους ἀλλήλοις ἐπικοινωνμένους, μετὰ τε ταῦτα ἐν ταῖς τῶν παίδων γενιήσεσιν καὶ τροφαῖς ὅσοι
 e τε ἄρρενες καὶ ὄσαι θήλειαι, νέων τε ὄντων καὶ ἐπὶ τὸ πρε-
 σβύτερον ἰόντων μέχρι γήρως, τιμῶντα ὀρθῶς ἐπιμελεῖσθαι
 δεῖ καὶ ἀτιμάζοντα, ἐν πάσαις ταῖς τούτων ὀμιλίαις τὰς τε
 λύπας αὐτῶν καὶ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας συμπάντων
 632 τε ἐρώτων τὰς σπουδὰς ἐπεσκεμμένον καὶ παραπεφυλαχότα,
 ψέγειν τε ὀρθῶς καὶ ἐπαιεῖν δι' αὐτῶν τῶν νόμων· ἐν ὀργαῖς
 τε αὖ καὶ ἐν φόβοις, ὄσαι τε διὰ δυστυχίαν ταραχαὶ ταῖς
 ψυχαῖς γίνονται καὶ ὄσαι ἐν εὐτυχίαις τῶν τοιούτων ἀπο-
 5 φυγαί, ὅσα τε κατὰ νόσους ἢ κατὰ πολέμους ἢ πενίας ἢ τὰ
 τούτοις ἐναντία γιγνόμενα προσπίπτει τοῖς ἀνθρώποις παθή-
 ματα, ἐν πᾶσιν τοῖς τοιούτοις τῆς ἐκάστων διαθέσεως δι-
 b δακτέον καὶ ὀριστέον τό τε καλὸν καὶ μῆ. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἀνάγκη τὸν νομοθέτην τὰς κτήσεις τῶν πολιτῶν καὶ τὰ
 ἀναλώματα φυλάττειν ὄντιν' ἂν γίγνηται τρόπον, καὶ τὰς
 πρὸς ἀλλήλους πᾶσιν τούτοις κοινωνίας καὶ διαλύσεις ἐκοῦσιν
 5 τε καὶ ἄκουσιν καθ' ὅποιον ἂν ἕκαστον πράττωσιν τῶν
 τοιούτων πρὸς ἀλλήλους ἐπισκοπεῖν, τό τε δίκαιον καὶ μῆ
 ἐν οἷς ἔστιν τε καὶ ἐν οἷς ἐλλείπει, καὶ τοῖς μὲν εὐπειθέσιν
 τῶν νόμων τιμὰς ἀπονέμειν, τοῖς δὲ δυσπειθέσι δίκας τακτὰς
 c ἐπιτιθέναι, μέχριπερ ἂν πρὸς τέλος ἀπάσης πολιτείας ἐπ-
 εξελθῶν, ἴδη τῶν τελευτησάντων τίνα δεῖ τρόπον ἐκάστοις
 γίγνεσθαι τὰς ταφὰς καὶ τιμὰς ἄστινας αὐτοῖς ἀπονέμειν
 δεῖ· κατιδὼν δὲ ὁ θεὸς τοὺς νόμους ἅπασιν τούτοις φύλακας
 5 ἐπιστήσει, τοὺς μὲν διὰ φρονήσεως, τοὺς δὲ δι' ἀληθοῦς
 δόξης ἰόντας, ὅπως πάντα ταῦτα συνδήσας ὁ νοῦς ἐπόμενα
 σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἀποφήνη, ἀλλὰ μὴ πλούτῳ μῆδὲ
 d φιλοτιμίᾳ.” οὕτως, ὦ ξένοι, ἔγωγε ἤθελον ἂν ὑμᾶς καὶ ἔτι
 νῦν βούλομαι διεξελεῖν πῶς ἐν τοῖς τοῦ Διὸς λεγομένοις

d 6 posterius τε A et fecit O² (τ s. v.): δὲ O Eus. e 3 πάσαις]
 πᾶσαις τε ci. Stallbaum a 1 τε A²O² (τ s. v.) Eus.: δὲ A O
 b 5 ἕκαστον A O: ἕκαστοι L c 4 ἅπασιν] πᾶσι Eus. c 5 ἐπι-
 στήσει O Eus.: ἐπιστήσεται A sed oi supra αι (sic) A²

νόμοις τοῖς τε τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, οὓς Μίνως τε καὶ Λυκοῦργος ἐθέτην, ἐνεστὶν τε πάντα ταῦτα, καὶ ὅπη τάξιν τινὰ εἰληφότα διάδηλά ἐστιν τῷ περὶ νόμων ἐμπείρῳ τέχνῃ 5 εἶτε καὶ τισιν ἔθεσι, τοῖς δὲ ἄλλοις ἡμῖν οὐδαμῶς ἐστι καταφανῆ.

ΚΛ. Πῶς οὖν, ὦ ξένε, λέγειν χρὴ τὰ μετὰ ταῦτα;

ΑΘ. Ἐξ ἀρχῆς πάλιν ἔμοιγε δοκεῖ χρῆναι διεξιελθεῖν, καθάπερ ἠρξάμεθα, τὰ τῆς ἀνδρείας πρῶτον ἐπιτηδεύματα, e ἔπειτα ἕτερον καὶ αὐθις ἕτερον εἶδος τῆς ἀρετῆς διέξιμεν, εἰς βούλησθε· ὅπως δ' ἂν τὸ πρῶτον διεξιέλθωμεν, πειρασώμεθα αὐτὸ παράδειγμα θέμενοι καὶ τᾶλλ' οὕτω διαμυθολογοῦντες παραμύθια ποιήσασθαι τῆς ὁδοῦ, ὕστερον δὲ ἀρετῆς 5 πάσης ἃ γε νυνδὴ διήλθομεν ἐκεῖσε βλέποντα ἀποφανοῦμεν, ἂν θεὸς ἐθέλῃ.

ΜΕ. Καλῶς λέγεις, καὶ πειρῶ πρῶτον κρίνειν τὸν τοῦ 633 Διὸς ἐπαιπέτην τόνδε ἡμῖν.

ΑΘ. Πειράσομαι, καὶ σέ τε καὶ ἐμαντόν· κοινὸς γὰρ ὁ λόγος. λέγετε οὖν· τὰ συσσίτιά φαμεν καὶ τὰ γυμνάσια πρὸς τὸν πόλεμον ἐξηρηθῆσαι τῷ νομοθέτῃ; 5

ΜΕ. Ναί.

ΑΘ. Καὶ τρίτον ἢ τέταρτον; ἴσως γὰρ ἂν οὕτω χρείη διαριθμήσασθαι καὶ περὶ τῶν τῆς ἄλλης ἀρετῆς εἶτε μερῶν εἶτε ἅπτ' αὐτὰ καλεῖν χρεῶν ἐστι, δηλοῦντα μόνον ἃ λέγει.

ΜΕ. Τρίτον τοίνυν, ἔγωγ' εἵποίμ' ἂν καὶ Λακεδαιμονίων b ὄστισοῦν, τὴν θήραν ἠῦρε.

ΑΘ. Τέταρτον δέ, ἢ πέμπτον εἰ δυναίμεθα, λέγειν πειρώμεθα.

ΜΕ. Ἐπι τοίνυν καὶ τὸ τέταρτον ἔγωγε πειρώμενην ἂν 5 λέγειν, τὸ περὶ τὰς καρτερήσεις τῶν ἀλγηδόνων πολὺ παρ' ἡμῖν γιγνόμενον, ἐν τε ταῖς πρὸς ἀλλήλους ταῖς χερσὶ μάχαις καὶ ἐν ἀρπαγαῖς τισιν διὰ πολλῶν πληγῶν ἐκάστοτε γιγνο-

e3 πειρασώμεθα A : πειρασόμεθα O et fecit A² (o supra ω)
e6 ἃ scg. recc. : τὰ A L O   b8 γιγνομένων] γιγνομέναις Ast

μένων· ἔτι δὲ καὶ κρυπτεία τις ὀνομάζεται θαυμαστῶς πολύ-
 C πους πρὸς τὰς καρτερήσεις, χειμώνων τε ἀνυποδησῖαι καὶ
 ἀστρωσῖαι καὶ ἄνευ θεραπόντων αὐτοῖς ἑαυτῶν διακονήσεις
 νύκτωρ τε πλανωμένων διὰ πάσης τῆς χώρας καὶ μεθ'
 ἡμέραν. ἔτι δὲ καὶ ταῖς γυμνοπαιδίαις δεινὰ καρτερήσεις
 5 παρ' ἡμῖν γίνονται τῇ τοῦ πνίγους ῥώμῃ διαμαχομένων, καὶ
 πάμπολλα ἕτερα, σχεδὸν ὅσα οὐκ ἂν παύσαιτό τις ἐκάστοτε
 διεξιῶν.

AΘ. Εὖ γε, ὦ Λακεδαιμόνιε ξένε, λέγεις. τὴν ἀνδρείαν
 δέ, φέρε, τί θῶμεν; πότερον ἀπλῶς οὕτως εἶναι πρὸς φόβους
 d καὶ λύπας διαμάχην μόνου, ἢ καὶ πρὸς πόθους τε καὶ ἡδονὰς
 καὶ τινὰς δεινὰς θωπείας κολακικὰς, αἱ καὶ τῶν σεμνῶν
 οἰομένων εἶναι τοὺς θυμοὺς ποιῶσιν κηρίνους.

ΜΕ. Οἶμαι μὲν οὕτω· πρὸς ταῦτα σύμπαντα.

5 ΑΘ. Εἰ γοῦν μεμνήμεθα τοὺς ἔμπροσθεν λόγους, ἦττω
 τιτὰ ὄδε καὶ πόλιω ἔλεγεν αὐτὴν αὐτῆς καὶ ἄνδρα. ἢ γάρ, ὦ
 ξένε Κνώσιε;

ΚΛ. Καὶ πάνυ γε.

e ΑΘ. Νῦν οὖν πότερα λέγομεν τὸν τῶν λυπῶν ἦττω κακὸν
 ἢ καὶ τὸν τῶν ἡδονῶν;

ΚΛ. Μᾶλλον, ἔμοιγε δοκεῖ, τὸν τῶν ἡδονῶν· καὶ πάντες
 πού μᾶλλον λέγομεν τὸν ὑπὸ τῶν ἡδονῶν κρατούμενον τοῦτον
 5 τὸν ἐπουειδίστως ἦττονα ἑαυτοῦ πρότερον ἢ τὸν ὑπὸ τῶν
 λυπῶν.

634 ΑΘ. Ὁ Διὸς οὖν δὴ καὶ ὁ Πυθικὸς νομοθέτης οὐ δήπου
 χωλὴν τὴν ἀνδρείαν νενομοθετήκατον, πρὸς τὰριστερὰ μόνου
 δυναμένην ἀντιβαίνειν, πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ κομψὰ καὶ θωπευ-
 τικὰ ἀδυνατοῦσαν; ἢ πρὸς ἀμφότερα;

5 ΚΛ. Πρὸς ἀμφότερα ἔγωγε ἀξιῶ.

d 3, 4 ποιῶσιν [οἶμαι μὲν οὕτω π]ρὸς ταῦτα ξύμπαντα A (sed inclusa in ras.): κηρίνους πρὸς ταῦτα ξύμπαντα in marg. A² cum ind ad ποιῶσιν: ποιῶσι πρὸς ταῦτα ξύμπαντα (om. οἶμαι μὲν οὕτω) O (sed κηρίνους in marg.): μαλάττουσαι ante κηρίνους add. vulg. a 3 καὶ ante κομψὰ om. A: add. s. v. A²

ΑΘ. Λέγωμεν τοίνυν πάλιν ἐπιτηδεύματα ποῖα ἔσθ' ὑμῖν ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσιν, ἃ γέοντα τῶν ἡδονῶν καὶ οὐ φεύγοντα αὐτάς, καθάπερ τὰς λύπας οὐκ ἔφευγεν, ἀλλ' ἄγοντα εἰς μέσας, ἠνάγκαζε καὶ ἔπειθεν τιμαῖς ὥστε κρατεῖν αὐτῶν; ποῦ δὴ τοῦτ' ἔστιν ταῦτόν περὶ τὰς ἡδονὰς συν- b
 τεταγμένον ἐν τοῖς νόμοις; λεγέσθω τί τοῦτ' ἔστιν ὃ καὶ ἀπεργάζεται ὑμῖν ὁμοίως πρὸς τε ἀλγηδόνας καὶ πρὸς ἡδονὰς τοὺς αὐτοὺς ἀνδρείους, νικῶντάς τε ἃ δεῖ νικᾶν καὶ οὐδαμῶς ἥττους πολεμίων τῶν ἐγγύτατα ἑαυτῶν καὶ 5
 χαλεπωτάτων.

ΜΕ. Οὕτω μὲν τοίνυν, ὦ ξένε, καθάπερ πρὸς τὰς ἀλγη-
 δόνας εἶχον νόμους ἀντιτεταγμένους πολλοὺς εἰπεῖν, οὐκ ἂν ἴσως εὐποροῖην κατὰ μεγάλα μέρη καὶ διαφανῆ λέγων περὶ c
 τῶν ἡδονῶν· κατὰ δὲ σμικρὰ ἴσως εὐποροῖην ἄν.

ΚΛ. Οὐ μὴν οὐδ' ἂν αὐτὸς ἔγωγε ἐν τοῖς κατὰ Κρήτην νόμοις ἔχοιμι ἐμφανῆς ὁμοίως ποιεῖν τὸ τοιοῦτον.

ΑΘ. Ὡς ἄριστοι ξένων, καὶ οὐδέν γε θαυμαστόν. ἀλλ' 5
 ἂν ἄρα τις ἡμῶν περὶ τοὺς ἐκάστων οἴκοι νόμους ψέξῃ τι, βουλόμενος ἰδεῖν τό τε ἀληθὲς ἅμα καὶ τὸ βέλτιστον, μὴ χαλεπῶς ἀλλὰ πρῶως ἀποδεχόμεθα ἀλλήλων.

ΚΛ. Ὅρθως, ὦ ξένε Ἀθηναῖε, εἴρηκας, καὶ πειστέον.

ΑΘ. Οὐ γὰρ ἄν, ὦ Κλεινία, τηλικούσδε ἀνδράσιν πρέποι d
 τὸ τοιοῦτον.

ΚΛ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΑΘ. Εἰ μὲν τοίνυν ὀρθῶς ἢ μή τις ἐπιτιμᾷ τῇ τε Λακω-
 νικῇ καὶ τῇ Κρητικῇ πολιτείᾳ, λόγος ἂν ἕτερος εἴη· τὰ δ' 5
 οὖν λεγόμενα πρὸς τῶν πολλῶν ἴσως ἐγὼ μᾶλλον ἔχοιμι ἂν ὑμῶν ἀμφοτέρων λέγειν. ὑμῖν μὲν γάρ, εἴπερ καὶ με-
 τρίως κατεσκευάσται τὰ τῶν νόμων, εἰς τῶν καλλίστων ἂν

b 3 ὑμῖν ΑΟ : ἡμῖν L O² c 6 ἡμῶν ΑΟ² (ἠν s. v.) : ἡμᾶς Ο
 ψέξῃ τί Α (ψ in ras.) : in marg. γρ. ἐζήτει Α Ο c 9 πειστέον ex
 πιστεον Α² d 5 λόγος Eus. : ὁ λόγος libri δ' οὖν Bekker : γ'
 οὖν libri cum Eus. d 7 μὲν om. Eus. εἴπερ καὶ] εἰ Eus. (εἰ καὶ
 Theod.)

εἷη νόμων μὴ ζητεῖν τῶν νέων μηδένα εἶν ποῖα καλῶς
 e αὐτῶν ἢ μὴ καλῶς ἔχει, μιᾷ δὲ φωνῇ καὶ ἐξ ἑνὸς στόματος
 πάντας συμφωνεῖν ὡς πάντα καλῶς κεῖται θέντων θεῶν,
 καὶ εἰάν τις ἄλλως λέγῃ, μὴ ἀνέχεσθαι τὸ παράπαν ἀκού-
 οντας· γέρων δὲ εἴ τις τι συννοεῖ τῶν παρ' ὑμῶν, πρὸς
 5 ἄρχοντά τε καὶ πρὸς ἡλικιώτην μηδενὸς ἐναντίου νέου
 ποιείσθαι τοὺς τοιούτους λόγους.

ΚΛ. Ὁρθότατά γε, ὦ ξένε, λέγεις, καὶ καθάπερ μάντις,
 635 ἀπὼν τῆς τότε διανοίας τοῦ τιθέντος αὐτά, νῦν ἐπιεικῶς μοι
 δοκεῖς ἐστοχάσθαι καὶ σφόδρα ἀληθῆ λέγειν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἡμῖν τὰ νῦν ἐρημία μὲν νέων, αὐτοὶ δ'
 ἔνεκα γήρως ἀφείμεθ' ὑπὸ τοῦ νομοθέτου διαλεγόμενοι περὶ
 5 αὐτῶν τούτων μόνοι πρὸς μόνοις μηδὲν ἂν πλημμελεῖν;

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα οὕτως, εἰς ἃ καὶ μηδὲν γε ἀνῆς ἐπι-
 τιμῶν τοῖς νόμοις ἡμῶν· οὐ γὰρ τό γε γνῶναί τι τῶν μὴ
 καλῶν ἄτιμον, ἀλλὰ ἴασιν ἐξ αὐτοῦ συμβαίνει γίγνεσθαι
 b τῷ μὴ φθόνῳ τὰ λεγόμενα ἀλλ' εὐνοία δεχομένῳ.

ΑΘ. Καλῶς· οὐ μὴν ἐπιτιμῶν γε ἐρῶ τοῖς νόμοις πω,
 πρὶν βεβαίως εἰς δύναμιν διασκέψασθαι, μᾶλλον δὲ ἀπορῶν.
 ὑμῖν γὰρ ὁ νομοθέτης μόνοις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ὧν
 5 ἡμεῖς πυνθανόμεθα, τῶν μεγίστων ἡδονῶν καὶ παιδιῶν ἐπέ-
 ταξεν ἀπέχεσθαι καὶ μὴ γεύεσθαι, τὸ δὲ τῶν λυπῶν καὶ
 φύβων, ὅπερ ἄρτι διεληλύθαμεν, ἠγήσατο εἴ τις ἐκ παίδων
 c φευξέεται διὰ τέλους, ὅποταν εἰς ἀναγκαίους ἔλθῃ πόρους
 καὶ φόβους καὶ λύπας, φευξείσθαι τοὺς ἐν ἐκείνοις γεγυ-
 μνασμένους καὶ δουλεύσειν αὐτοῖς. ταῦτόν δὴ τοῦτ', οἶμαι,
 καὶ πρὸς τὰς ἡδονὰς ἔδει διανοεῖσθαι τὸν αὐτὸν νομοθέτην,
 5 λέγοντα αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν ὡς ἡμῖν ἐκ νέων εἰ ἄπειροι τῶν
 μεγίστων ἡδονῶν οἱ πολῖται γενήσονται, καὶ ἀμελέτητοι
 γιγνόμενοι ἐν ταῖς ἡδοναῖς καρτερεῖν καὶ μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν

e3 ανεσθαι Α: ἀνέχεσθαι Α² (έχ s.v.) e4 ὑμῖν ΑΟ² (ύ
 s.v.) Eus.: ἡμῖν Ο e5 καὶ πρὸς ΑΟ² (καλ s.v.): καὶ Ο Eus.
 e7 λέγεις] κελεύεις Eus. a6 καὶ s.v. Α: om. Schanz b1 εὐνοίαι
 ex ἐγνοίαι fecit Α² b4 μόνοις Ο ct in marg. a³: νόμοις Α

ἀναγκάζεσθαι ποιεῖν, ἕνεκα τῆς γλυκυθυμίας τῆς πρὸς τὰς ἡδονὰς ταυτὸν πείσονται τοῖς ἡττωμένοις τῶν φόβων· δου- d
λεύσουσι τρόπον ἕτερον καὶ ἔτ' αἰσχίω τοῖς γε δυναμένοις
καρτερεῖν ἐν ταῖς ἡδοναῖς καὶ τοῖς κεκτημένοις τὰ περὶ τὰς
ἡδονάς, ἀνθρώποις ἐνίοτε παντάπασι κακοῖς, καὶ τὴν ψυχὴν
τῇ μὲν δούλην τῇ δὲ ἐλευθέραν ἔξουσιν, καὶ οὐκ ἄξιοι ἀπλῶς 5
ἀνδρεῖοι καὶ ἐλευθέριοι ἔσονται προσαγορεύεσθαι. σκο-
πεῖτε οὖν εἴ τι τῶν νῦν λεγομένων ὑμῖν κατὰ τρόπον δοκεῖ
λέγεσθαι.

ΚΛ. Δοκεῖ μὲν ἡμῖν γέ πως λεγομένου τοῦ λόγου· περὶ e
δὲ τηλικούτων εὐθὺς πεπιστευκέναι ῥαδίως μὴ νέων τε ἢ
μᾶλλον καὶ ἀνοήτων.

ΑΘ. Ἄλλ' εἰ τὸ μετὰ ταῦτα διεξιόμεν ὧν προυθέμεθα,
ὦ Κλειμία τε καὶ Λακεδαιμόνιε ξένε—μετ' ἀνδρείαν γὰρ διή 5
σωφροσύνης πέρι λέγωμεν—τὶ διαφέρουν ἐν ταύταις ταῖς
πολιτείαις ἢ ταῖς τῶν εἰκῆ πολιτενομένων ἀνευρήσομεν,
ὥσπερ τὰ περὶ τὸν πόλεμον νυνδῆ; 636

ΜΕ. Σχεδὸν οὐ ῥάδιον· ἀλλ' ἔοικεν γὰρ τά τε συσσίτια
καὶ τὰ γυμνάσια καλῶς ἠύρησθαι πρὸς ἀμφοτέρας.

ΑΘ. Ἔοικεν δῆτα, ὦ ξένοι, χαλεπὸν εἶναι τὸ περὶ τὰς
πολιτείας ἀναμφισβητήτως ὁμοίως ἔργῳ καὶ λόγῳ γίγνεσθαι· 5
κινδυνεύει γάρ, καθάπερ ἐν τοῖς σώμασιν, οὐ δυνατὸν εἶναι
προστάξαι τι πρὸς ἐν σῶμα ἐν ἐπιτήδευμα, ἐν ᾧ οὐκ ἂν
φανείη ταυτὸν τοῦτο τὰ μὲν βλάπτουν τὰ ἡμῶν σώματα,
τὰ δὲ καὶ ὠφελοῦν. ἐπεὶ καὶ τὰ γυμνάσια ταῦτα καὶ τὰ b
συσσίτια πολλὰ μὲν ἄλλα νῦν ὠφελεῖ τὰς πόλεις, πρὸς δὲ
τὰς στάσεις χαλεπά—δηλοῦσιν δὲ Μιλησίων καὶ Βοιωτῶν
καὶ Θουρίων παῖδες—καὶ δὴ καὶ παλαιὸν νόμον δοκεῖ τοῦτο
τὸ ἐπιτήδευμα καὶ κατὰ φύσιν, τὰς περὶ τὰ ἀφροδίσια 5
ἡδονὰς οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ θηρίων, διεφθαρκέναι.
καὶ τούτων τὰς ὑμετέρας πόλεις πρῶτας ἂν τις αἰτιῶτο καὶ

a 8 τὰ ἡμῶν L O: τὰ ἡμῶν ÷ A: ἡμῶν τὰ Aldina   b 4 παλαιὸν
νόμον A O: παλαιῶν νόμων fecit A²: o supra ω bis scripsit et νόμιμον
in marg. a³: παλαιὸν νόμιμον L (ut vid.)

c ὅσαι τῶν ἄλλων μάλιστα ἔπτονται τῶν γυμνασίων· καὶ εἴτε
 παίζοντα εἴτε σπουδάζοντα ἐννοεῖν δεῖ τὰ τοιαῦτα, ἐννοητέον
 ὅτι τῇ θηλείᾳ καὶ τῇ τῶν ἀρρένων φύσει εἰς κοινωνίαν ἰούση
 τῆς γεννήσεως ἢ περὶ ταῦτα ἡδονὴ κατὰ φύσιν ἀποδεδόσθαι
 5 δοκεῖ, ἀρρένων δὲ πρὸς ἄρρενας ἢ θηλειῶν πρὸς θηλείας
 παρὰ φύσιν καὶ τῶν πρώτων τὸ τόλμημ' εἶναι δι' ἀκράτειαν
 ἡδονῆς. πάντες δὲ δὴ Κρητῶν τὸν περὶ Γανυμήδη μῦθον
 d κατηγοροῦμεν ὡς λογοποιησάντων τούτων· ἐπειδὴ παρὰ Διὸς
 αὐτοῖς οἱ νόμοι πεπιστευμένοι ἦσαν γεγονέναι, τοῦτον τὸν
 μῦθον προστεθηκέναί κατὰ τοῦ Διός, ἵνα ἐπόμενοι δὴ τῷ
 θεῷ καρπῶνται καὶ ταύτην τὴν ἡδονήν. τὸ μὲν οὖν τοῦ
 5 μῦθου χαιρέτω, νόμων δὲ πέρι διασκοπουμένων ἀνθρώπων
 ὀλίγον πᾶσά ἐστιν ἢ σκέψις περὶ τε τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς
 λύπας ἐν τε πόλεσιν καὶ ἐν ἰδίῳ ἡθεσιν· δύο γὰρ αὐταὶ
 πηγαὶ μεθεῖνται φύσει ρεῖν, ὧν ὁ μὲν ἀρυτόμενος ὅθεν τε
 e δεῖ καὶ ὅποτε καὶ ὅπόσον εὐδαιμονεῖ, καὶ πόλις ὁμοίως καὶ
 ἰδιώτης καὶ ζῶον ἅπαν, ὁ δ' ἀνεπιστημόνως ἅμα καὶ ἐκτὸς
 τῶν καιρῶν τὰναντία ἂν ἐκείνῳ ζῆ.

ME. Λέγεται μὲν ταῦτα, ὧ ζέενε, καλῶς πως· οὐ μὴν
 5 ἀλλ' ἀφασία γ' ἡμᾶς λαμβάνει τί ποτε χρῆ λέγειν πρὸς
 ταῦτα, ὅμως δ' ἔμοιγε ὀρθῶς δοκεῖ τὸ τὰς ἡδονὰς φεύγειν
 διακελεύεσθαι τόν γε ἐν Λακεδαίμονι νομοθέτην, περὶ δὲ
 τῶν ἐν Κνωσῷ νόμων ὅδε, ἂν ἐθέλη, βοηθήσει. τὰ δ' ἐν
 637 Σπάρτῃ κάλλιστ' ἀνθρώπων δοκεῖ μοι κείσθαι τὰ περὶ τὰς
 ἡδονὰς· οὗ γὰρ μάλιστ' ἀνθρωποὶ καὶ μεγίσταις προσπί-
 πτουσιν ἡδοναῖς καὶ ὕβρεσι καὶ ἀνοίᾳ πάσῃ, τοῦτ' ἐξέβαλεν
 ὁ νόμος ἡμῶν ἐκ τῆς χώρας συμπάσης, καὶ οὐτ' ἂν ἐπ'
 5 ἀργῶν ἴδοις, οὐτ' ἐν ἄστεσιν ὅσων Σπαρτιάταις μέλει, συμ-
 πόσια οὐδ' ὅποσα τούτοις συνεπόμενα πάσας ἡδονὰς κινεῖ
 κατὰ δύναμιν, οὐδ' ἔστιν ὅστις ἂν ἀπαντῶν κωμάζοντί τι
 b μετὰ μέθης οὐκ ἂν τὴν μεγίστην δίκην εὐθύς ἐπιθεῖη, καὶ οὐδ'

d γ ἤθεσι(ν) A L O : ἔθεσι al.   a γ ἀπαντῶν] ἀπάντων Λ   b ι οὐδ'
 Schweighaüser : οὐτ' libri

ἂν Διονύσια πρόφασιν ἔχοντ' αὐτὸν λύσαιτο, ὥσπερ ἐν ἀμάξαις εἰδὸν ποτε παρ' ὑμῖν ἐγώ, καὶ ἐν Τάραντι δὲ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἀποίκοις πᾶσαν ἐθεασάμην τὴν πόλιν περὶ τὰ Διονύσια μεθύουσαν· παρ' ἡμῖν δ' οὐκ ἔστ' οὐδὲν 5 τοιοῦτον.

ΑΘ. ὦ Λακεδαιμόνιε ξένε, ἐπαινετὰ μὲν πάντ' ἐστὶν τὰ τοιαῦτα, ὅπου τινὲς ἔνεισιν καρτερήσεις, ὅπου δὲ ἀνεῖνται, βλακικώτερα· ταχὺ γάρ σου λάβοιτ' ἂν τις τῶν παρ' ἡμῶν c ἀμυνόμενος, δεικνὺς τὴν τῶν γυναικῶν παρ' ὑμῖν ἄνεσιν. ἅπασιν δὴ τοῖς τοιούτοις, καὶ ἐν Τάραντι καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ὑμῖν δέ, μία ἀπόκρισις ἀπολύεσθαι δοκεῖ τοῦ μὴ κακῶς ἔχειν ἀλλ' ὀρθῶς· πᾶς γὰρ ἀποκρινόμενος ἐρεῖ θαυμάζοντι 5 ξένῳ, τὴν παρ' αὐτοῖς ἀήθειαν ὀρώντι, “Μὴ θαύμαζε, ὦ ξένε· νόμος ἔσθ' ἡμῖν οὗτος, ἴσως δ' ὑμῖν περὶ αὐτῶν τούτων ἕτερος.” ἡμῖν δ' ἐστὶ νῦν, ὦ φίλοι ἄνδρες, οὐ περὶ τῶν d ἀνθρώπων τῶν ἄλλων ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν νομοθετῶν αὐτῶν κακίας τε καὶ ἀρετῆς. ἔτι γὰρ οὖν εἴπωμεν πλείω περὶ ἀπάσης μέθης· οὐ γὰρ σμικρὸν ἐστὶν τὸ ἐπιτηδεύμα οὐδὲ φαύλου διαγνῶναι νομοθέτου. λέγω δ' οὐκ οἴνου περὶ 5 πόσεως τὸ παράπαν ἢ μὴ, μέθης δὲ αὐτῆς πέρι, πότερον ὥσπερ Σκύθαι χρώνται καὶ Πέρσαι χρηστέον, καὶ ἔτι Καρχηδόνιοι καὶ Κελτοὶ καὶ Ἰβηρες καὶ Θρᾶκες, πολεμικὰ σύμπαντα ὄντα ταῦτα γένη, ἢ καθάπερ ὑμεῖς· ὑμεῖς μὲν γάρ, e ὅπερ λέγεις, τὸ παράπαν ἀπέχεσθε, Σκύθαι δὲ καὶ Θρᾶκες ἀκράτῳ παντάπασι χρώμενοι, γυναικῆς τε καὶ αὐτοί, καὶ κατὰ τῶν ἱματίων καταχεόμενοι, καλὸν καὶ εὐδαιμον ἐπιτηδεύμα ἐπιτηδεύειν νενομίκασι. Πέρσαι δὲ σφόδρα μὲν χρώνται 5 καὶ ταῖς ἄλλαις τρυφαῖς ἅς ὑμεῖς ἀποβάλλετε, ἐν τάξει δὲ μᾶλλον τούτων.

ΜΕ. ὦ λῶστε, διώκομεν δέ γε ἡμεῖς πάντας τούτους, 638 ὅταν ὄπλα εἰς τὰς χεῖρας λάβωμεν.

ΑΘ. ὦ ἄριστε, μὴ λέγε ταῦτα· πολλὰ γὰρ δὴ φυγαὶ

καὶ διώξεις ἀτέκμαρτοι γεγόνασιν τε καὶ ἔσονται, διὸ φα-
 5 νερὸν ὄρον τοῦτου οὐκ ἂν ποτε λέγοιμεν, ἀλλὰ ἀμφισβητή-
 σιμον, περὶ καλῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ μὴ, νίκην τε καὶ ἦτταν
 λέγοντες μάχης. ἐπειδὴ γὰρ αἱ μείζους τὰς ἐλάττους πόλεις
 b νικῶσιν μαχοόμεναι καὶ καταδουλοῦνται, Συρακόσιοι μὲν
 Λοκρούς, οἳ δὴ δοκοῦσιν εὐνομώτατοι τῶν περὶ ἐκείνουν τὸν
 τόπον γεγονέναι, Κείους δὲ Ἀθηναῖοι· μυρία δὲ ἄλλα τοιαῦτ'
 ἂν εὔροιμεν. ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ ἐκάστου ἐπιτηδεύματος πειρώ-
 5 μεθα λέγοντες πείθειν ἡμᾶς αὐτούς, νίκας δὲ καὶ ἦττας
 ἐκτὸς λόγου τὰ νῦν θῶμεν, λέγωμεν δ' ὡς τὸ μὲν τοιούδ'
 ἐστὶν καλόν, τὸ δὲ τοιούδε οὐ καλόν. πρῶτον δ' ἀκούσατέ
 τί μου, περὶ αὐτῶν τούτων ὡς δεῖ τό τε χρηστὸν καὶ τὸ μὴ
 σκοπεῖν.

c ΜΕ. Πῶς οὖν δὴ λέγεις;

ΑΘ. Δοκοῦσί μοι πάντες οἱ λόγῳ τι λαβόντες ἐπιτή-
 δευμα, καὶ προθέμενοι ψέγειν αὐτὸ ἢ ἐπαινεῖν εὐθὺς ῥηθέν,
 οὐδαμῶς δρᾶν κατὰ τρόπον, ἀλλὰ ταῦτον ποιεῖν οἶον εἰ δὴ
 5 τις, ἐπαινέσαντός τινος πυροῦς βρῶμα ὡς ἀγαθόν, εὐθὺς
 ψέγοι, μὴ διαπυθόμενος αὐτοῦ μήτε τὴν ἐργασίαν μήτε τὴν
 προσφοράν, ὅτινα τρόπον καὶ οἴστισι καὶ μεθ' ὧν καὶ ὅπως
 ἔχοντα καὶ ὅπως προσφέρειν ἔχουσιν. νῦν δὴ ταῦτόν μοι
 d δοκοῦμεν ἡμεῖς ἐν τοῖς λόγοις ποιεῖν· περὶ μέθης γὰρ ἀκού-
 σαντες τοσοῦτον μόνον, εὐθὺς οἱ μὲν ψέγειν αὐτό, οἱ δ'
 ἐπαινεῖν, καὶ μάλα ἀτόπως. μάρτυσιν γὰρ καὶ ἐπαινέταις
 χρώμενοι ἐπαινοῦμεν ἑκάτεροι, καὶ οἱ μὲν, ὅτι πολλοὺς
 5 παρεχόμεθα, ἀξιουμέν τι λέγειν κύριον, οἱ δέ, ὅτι τοὺς μὴ
 χρωμένους αὐτῷ ὀρώμεν νικῶντας μαχομένους· ἀμφισβη-
 τεῖται δ' αὖ καὶ τοῦτο ἡμῖν. εἰ μὲν δὴ καὶ περὶ ἐκάστων
 e οὕτω καὶ τῶν ἄλλων νομίμων διέξιμεν, οὐκ ἂν ἔμοιγε κατὰ
 νοῦν εἶη, τρόπον δὲ ἄλλον, ὃν ἐμοὶ φαίνεται δεῖν, ἐθέλω

a 7 λέγοντες] γρ. βλέποντες cod. Voss.

συρακούσιοι A : συρακούσσιοι. L O² (υσ s. v.)

c 5 πυροῦς] τυροῦς Cornarius

d 3 μάρτυ-σιν A

b 1 συρακόσιοι O :

b 4 αὐτοῦ] αὐ τοῦ A

c 8 προσφέρειν secl. Madvig

d 4 χρώμενοι L O : om. A

λέγειν περὶ αὐτοῦ τούτου, τῆς μέθης, πειρώμενος ἂν ἄρα
 δύνωμαι τὴν περὶ ἀπάντων τῶν τοιούτων ὀρθὴν μέθοδον
 ἡμῖν δηλοῦν, ἐπειδὴ καὶ μυρία ἐπὶ μυρίοις ἔθνη περὶ αὐτῶν 5
 ἀμφισβητοῦντα ὑμῖν πόλεσι δυοῖν τῷ λόγῳ διαμάχουτ' ἄν.

ΜΕ. Καὶ μὴν εἴ τινα ἔχομεν ὀρθὴν σκέψιν τῶν τοιούτων,
 οὐκ ἀποκητέον ἀκούειν.

639

ΑΘ. Σκεψώμεθα δὴ πη τῆδε. φέρε, εἴ τις αἰγῶν τροφήν,
 καὶ τὸ ζῶον αὐτὸ κτήμα ὡς ἔστιν καλόν, ἐπαινοῖ, ἄλλος δέ
 τις ἑωρακῶς αἰγας χωρὶς νεμομένης αἰπόλου ἐν ἐργασίμοις
 χωρίοις δρώσας κακὰ διαψέγοι, καὶ πᾶν θρέμμα ἄναρχον ἢ 5
 μετὰ κακῶν ἀρχόντων ἰδὼν οὕτω μέμφοιτο, τὸν τοῦ τοιούτου
 ψόγον ἠγούμεθα ὑγιᾶς ἂν ποτε ψέξαι καὶ ὀτιοῦν;

ΜΕ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Χρηστὸς δὲ ἄρχων ἔσθ' ἡμῖν ἐν πλοίοις πότερον ἐὰν
 τὴν ναυτικὴν ἔχη ἐπιστήμην μόνου, ἄντ' οὖν ναυτιᾷ ἄντε μί, ἢ b
 πῶς ἂν λέγοιμεν;

ΜΕ. Οὐδαμῶς, ἂν γε πρὸς τῇ τέχνῃ ἔχη καὶ τοῦτο τὸ
 πάθος ὁ λέγεις.

ΑΘ. Τί δ' ἄρχων στρατοπέδων; ἄρ' ἐὰν τὴν πολεμικὴν 5
 ἔχη ἐπιστήμην, ἱκανὸς ἄρχειν, κἂν δειλὸς ὢν ἐν τοῖς δεινοῖς
 ὑπὸ μέθης τοῦ φόβου ναυτιᾷ;

ΜΕ. Καὶ πῶς;

ΑΘ. Ἄν δὲ αὐ μῆτε ἔχη τὴν τέχνην δειλὸς τε ἦ;

ΜΕ. Παντάπασιν τινα πονηρὸν λέγεις, καὶ οὐδαμῶς 10
 ἀνδρῶν ἄρχοντα ἀλλὰ τινων σφόδρα γυναικῶν.

ΑΘ. Τί δ' ἐπαινέτην ἢ ψέκτην κοινωνίας ἠστινοσοῦν ἦ c
 πέφυκέν τε ἄρχων εἶναι μετ' ἐκείνου τε ὠφέλιμός ἐστιν,
 ὁ δὲ μῆτε ἑωρακῶς εἶη ποτ' ὀρθῶς αὐτὴν αὐτῇ κοινωνοῦσαν
 μετ' ἄρχοντος, ἀεὶ δὲ ἄναρχον ἢ μετὰ κακῶν ἀρχόντων

ε 5 ἡμῖν] ὑμῖν Hug   ε 6 δυεῖν A L O   α 2 δὴ Α Ο : δέ L
 (ut vid.) Eus.   α 6 κακῶν Eus. : τῶν κακῶν libri   α 7 ἠγούμεθα
 Eus. : ἠγώμεθα libri   β 6 κἂν Stephanus : καὶ libri   β 7 ὑπὸ] ὡς
 ὑπὸ Cobet   γ 4 ἄναρχον . . . ἀρχόντων] ἀναρχόντων A sed in marg.
 χον ἢ μετὰ κακῶν ἀρ Α²

5 συνοῦσαν; οἰόμεθα δὴ ποτε τοὺς τοιούτους θεωροὺς τῶν τοιούτων κοινωπιῶν χρηστόν τι ψέξειν ἢ ἐπαινεσθαι;

ME. Πῶς δ' ἂν, μηδέποτε γε ἰδόντας μηδὲ συγγενομένους
d ὀρθῶς γενομένῳ μηδενὶ τῶν τοιούτων κοινωπιῶν;

AΘ. Ἐχε δὴ· τῶν πολλῶν κοινωπιῶν συμπότας καὶ συμπόσια θεῖμεν ἂν μίαν τινὰ συνουσίαν εἶναι;

ME. Καὶ σφόδρα γε.

5 AΘ. Ταύτην οὖν μῶν ὀρθῶς γιγνομένην ἤδη τις πῶποτε ἐθεάσατο; καὶ σφῶν μὲν ἀποκρίνασθαι ῥάδιον ὡς οὐδὲ πῶποτε τὸ παράπαν—οὐ γὰρ ἐπιχώριον ὑμῖν τοῦτο οὐδὲ νόμιμον—ἐγὼ δὲ ἐντετύχηκά τε πολλαῖς καὶ πολλαχοῦ, καὶ προσέτι πάσας ὡς ἔπος εἰπεῖν διηρώτηκα, καὶ σχεδὸν ὅλην
e μὲν οὐδεμίαν ὀρθῶς γιγνομένην ἐώρακα οὐδὲ ἀκήκοα, μόρια δ' εἶ που σμικρὰ καὶ ὀλίγα, τὰ πολλὰ δὲ σύμπανθ' ὡς εἰπεῖν διημαρτημένα.

KΛ. Πῶς δὴ ταῦτα, ὦ ξένε, λέγεις; εἰπέ ἔτι σαφέστερον·
5 ἡμεῖς μὲν γάρ, ὅπερ εἶπες, ἀπειρία τῶν τοιούτων, οὐδὲ ἐντυγ-
640 χάνοντες ἂν ἴσως εἰθύς γε γνοῖμεν τό τε ὀρθὸν καὶ μὴ γιγνόμενον ἐν αὐτοῖς.

AΘ. Εἰκὸς λέγεις· ἀλλ' ἐμοῦ φράζοντος πειρῶ μαθάνειν. τὸ μὲν γὰρ ἐν πάσαις τε συνόδοις, καὶ κοινωπιῶν πράξεων
5 ὠντιωνοῦν, ὡς ὀρθὸν πανταχοῦ ἐκάστοις ἄρχοντα εἶναι, μαθάνεις;

KΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

AΘ. Καὶ μὴν ἐλέγομεν νυνδὴ μαχομένων ὡς ἀνδρείον δεῖ τὸν ἄρχοντ' εἶναι.

10 KΛ. Πῶς δ' οὐ;

AΘ. Ὁ μὴν ἀνδρείος τῶν δειλῶν ὑπὸ φόβων ἦττον τεθορύβηται.

c 5 οἰόμεθα A³ Eus. : οἰώμεθα A O δὴ A O² (s. v.) Eus. : ἂν O
et s. v. A² c 6 ἐπαινεῖσθαι Eus. d 5 μῶν A (sed ras. ante
μ) O : in marg. γρ. ὑμῶν A O d 7 ἐπιχωρον A : acc. et i s. v. A²
e 2 ὡς ἔπος εἰπεῖν O (sed ἔπος punct. not.) a 11 τῶν δειλῶν A :
τὸν δειλὸν L O

ΚΛ. Καὶ τοῦτο οὕτως.

b

ΑΘ. Εἰ δ' ἦν τις μηχανὴ μηδὲν τὸ παράπαν δεδιότα μηδὲ
θορυβούμενον ἐπιστῆσαι στρατοπέδῳ στρατηγόν, ἅρ' οὐ τοῦτ'
ἂν παντὶ τρόπῳ ἐπράττομεν;

ΚΛ. Σφόδρα μὲν οὖν.

5

ΑΘ. Νῦν δέ γε οὐ στρατοπέδου περὶ λέγομεν ἄρχοντος
ἐν ἀνδρῶν ὀμιλίαις ἐχθρῶν ἐχθροῖς μετὰ πολέμου, φίλων δ'
ἐν εἰρήνῃ πρὸς φίλους κοινωνησόντων φιλοφροσύνης.

ΚΛ. Ὅρθως.

ΑΘ. Ἔστω δέ γε ἡ τοιαύτη συνουσία, εἴπερ ἔσται μετὰ
μέθης, οὐκ ἀθόρυβος. ἦ γάρ;

ΚΛ. Πῶς γάρ; ἀλλ' οἶμαι πᾶν τοῦναντίον.

ΑΘ. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν καὶ τούτοις ἄρχοντος δεῖ;

ΚΛ. Τί μήν; ὡς οὐδενί γε πράγματι.

5

ΑΘ. Πότερον οὖν ἀθόρυβον, εἰ δυνατὸν εἶη, τὸν τοιοῦτον
ἄρχοντα ἐκπορίζεσθαι δεῖ;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΑΘ. Καὶ μὴν περὶ γε συνουσίας, ὡς ἔοικεν, αὐτὸν φρό-
νιμον εἶναι δεῖ· γίγνεται γὰρ φύλαξ τῆς τε ὑπαρχούσης
φιλίας αὐτοῖς, καὶ ἔτι πλείονος ἐπιμελητῆς ὅπως ἔσται διὰ
τὴν τότε συνουσίαν.

ΚΛ. Ἀληθέστατα.

ΑΘ. Οὐκοῦν νήφοντά τε καὶ σοφὸν ἄρχοντα μεθύντων
δεῖ καθιστάναι, καὶ μὴ τοῦναντίον; μεθύντων γὰρ μεθύων
καὶ νέος ἄρχων μὴ σοφός, εἰ μὴ κακὸν ἀπεργάσαιτό τι μέγα,
πολλῇ χρωτ' ἂν ἀγαθῇ τύχῃ.

5

ΚΛ. Παμπόλλη μὲν οὖν.

ΑΘ. Οὐκοῦν εἰ μὲν γιγνομένων ὡς δυνατὸν ὀρθότατα
τούτων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν συνουσιῶν μέμφοιτό τις, ἐπι-
καλῶν αὐτῷ τῷ πράγματι, τάχ' ἂν ὀρθῶς ἴσως μέμφοιτο· εἰ
δὲ ἄμαρτανόμενον ὡς οἶόν τε μάλιστα ἐπιτήδευμά τις ὀρῶν
λοιδορεῖ, πρῶτον μὲν δῆλον ὡς ἀγνοεῖ τοῦτ' αὐτὸ γιγνόμενον

10

e

οὐκ ὀρθῶς, εἶθ' ὅτι πᾶν τούτῳ τῷ τρόπῳ φανεῖται πονηρόν,
 5 δεσπότου τε καὶ ἄρχοντος νήφοντος χωρὶς πραττόμενον. ἢ οὐ
 συννοεῖς τοῦθ', ὅτι μεθύων κυβερνήτης καὶ πᾶς παντὸς ἄρχων
 641 ἀνατρέπει πάντα εἴτε πλοῖα εἴτε ἄρματα εἴτε στρατόπεδον,
 εἶθ' ὅτι ποτ' εἴη τὸ κυβερνώμενον ὑπ' αὐτοῦ;

ΚΑ. Παντάπασι τοῦτό γε ἀληθὲς εἴρηκας, ᾧ ξένε· τοῦπι
 τῷδε δ' ἡμῖν λέγε, τί ποτε, ἂν γίγνηται τοῦτο ὀρθὸν τὸ
 5 περὶ τὰς πόσεις νόμιμον, ἀγαθὸν ἂν δράσειεν ἡμᾶς; οἶον, ὃ
 νυνδὴ ἐλέγομεν, εἰ στράτευμα ὀρθῆς ἡγεμονίας τυγχάνοι, νίκη
 πολέμου τοῖς ἐπομένοις ἂν γίγνοιτο, οὐ σμικρὸν ἀγαθόν, καὶ
 b τᾶλλ' οὕτω συμποσίου δὲ ὀρθῶς παιδαγωγηθέντος τί μέγα
 ιδιώταις ἢ τῇ πόλει γίγνοιτ' ἄν;

ΑΘ. Τί δέ; παιδὸς ἐνὸς ἢ καὶ χοροῦ παιδαγωγηθέντος
 κατὰ τρόπον ἐνός, τί μέγα τῇ πόλει φαῖμεν ἂν γίνεσθαι; ἢ
 5 τοῦτο οὕτως ἐρωτηθέντες εἵπομεν ἂν ὡς ἐνὸς μὲν βραχὺ τι
 τῇ πόλει γίγνοιτ' ἂν ὄφελος, εἰ δ' ὄλως ἐρωτᾶς παιδείαν τῶν
 παιδευθέντων τί μέγα τὴν πόλιν ὀνύνησιν, οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν
 ὅτι παιδευθέντες μὲν εὖ γίγνοιτ' ἂν ἄνδρες ἀγαθοί, γενό-
 c μενοι δὲ τοιοῦτοι τά τε ἄλλα πράττειεν καλῶς, ἔτι δὲ κἂν
 νικῶεν τοὺς πολεμίους μαχόμενοι. παιδεία μὲν οὖν φέρει
 καὶ νίκην, νίκη δ' ἐνίοτε ἀπαιδευσίαν· πολλοὶ γὰρ ὑβριστό-
 5 ῦβριν ἐνεπλήσθησαν, καὶ παιδεία μὲν οὐδεπώποτε γέγονεν
 Καθμεία, νίκαι δὲ ἀνθρώποις πολλαὶ δὴ τοιαῦται γεγόνασιν
 τε καὶ ἔσονται.

ΚΑ. Δοκεῖς ἡμῖν, ᾧ φίλε, τὴν ἐν τοῖς οἴκοις κοινήν
 d διατριβὴν ὡς εἰς παιδείας μεγάλην μοῖραν τείνουσαν λέγειν,
 ἂν ὀρθῶς γίγνηται.

ΑΘ. Τί μήν;

ΚΑ. Ἐχοῖς ἂν οὖν τὸ μετὰ τοῦτ' εἰπεῖν ὡς ἔστιν τὸ νῦν
 5 εἰρημένον ἀληθές;

a 1 εἴτε πλοῖον εἴτε ἄρμα Stob. a 4 ὀρθόν] ὀρθῶς Schanz
 b 5 βραχὺ τι τῇ] βραχὺ τῇ A L: βραχὺ τι O (sed ἢ supra ι)

ΑΘ. Τὸ μὲν ἀληθές, ὧ ζένε, δισχυρίζεσθαι ταῦτα οὕτως ἔχειν, πολλῶν ἀμφισβητούντων, θεοῦ· εἰ δ' ὅπῃ ἐμοὶ φαίνεται δεῖ λέγειν, οὐδεὶς φθόνος, ἐπεὶπερ ὠρμήκαμέν γε τοὺς λόγους περὶ νόμων καὶ πολιτείας ποιείσθαι τὰ νῦν.

ΚΛ. Τοῦτ' αὐτὸ δὴ πειρώμεθα, τὸ σοὶ δοκοῦν περὶ τῶν 10
νῦν ἀμφισβητούμενων καταμαθεῖν. e

ΑΘ. Ἄλλὰ χρὴ ποιεῖν οὕτως, ὑμᾶς τε ἐπὶ τὸ μαθεῖν καὶ ἐμὲ ἐπὶ τὸ δηλῶσαι πειρώμενον ἁμῶς γέ πως, συντείνειν, τὸν λόγον. πρῶτον δέ μου ἀκούσατε τὸ τοιούδε. τὴν πόλιν ἅπαντες ἡμῶν Ἕλληνας ὑπολαμβάνουσιν ὡς φιλόλογός τέ ἐστι 5
καὶ πολύλογος, Λακεδαίμονα δὲ καὶ Κρήτην, τὴν μὲν βραχύ-
λογον, τὴν δὲ πολύνοιαν μᾶλλον ἢ πολυλογίαν ἀσκούσαν· σκοπῶ δὴ μὴ δόξαν ὑμῖν παράσχωμαι περὶ μικροῦ πολλὰ 642
λέγειν, μέθης πέρι, μικροῦ πράγματος, παμμικήν λόγον ἀνα-
καθαιρόμενος. τὸ δὲ ἢ κατὰ φύσιν αὐτοῦ διόρθωσις οὐκ ἂν δύναίτο ἄνευ μουσικῆς ὀρθότητός ποτε σαφὲς οὐδὲ ἱκανὸν ἐν τοῖς λόγοις ἀπολαβεῖν, μουσικὴ δὲ ἄνευ παιδείας τῆς 5
πάσης οὐκ ἂν αὐ ποτε δύναίτο· ταῦτα δὲ παμπόλλων ἐστὶν λόγων. ὁρᾶτε οὖν τί ποιῶμεν εἰ ταῦτα μὲν ἐάσαιμεν ἐν τῷ παρόντι, μετεκβαίμεν δ' εἰς ἕτερόν τινα νόμων πέρι λόγον. b

ΜΕ. Ὡ ζένε Ἀθηναίε, οὐκ οἶσθ' ἴσως ὅτι τυγχάνει ἡμῶν ἡ ἐστία τῆς πόλεως οὔσα ὑμῶν πρόξενος. ἴσως μὲν οὖν καὶ πᾶσιν τοῖς παισίν, ἐπειδὴν ἀκούσωσιν ὅτι τινός εἰσιν πόλεως πρόξενoi, ταύτῃ τις εὖνοια ἐκ νέων εὐθύς 5
ἐνδύεται ἕκαστον ἡμῶν τῶν προξένων τῇ πόλει, ὡς δευτέρα οὔσῃ πατρίδι μετὰ τὴν αὐτοῦ πόλιν· καὶ δὴ καὶ ἐμοὶ νῦν ταυτὸν τοῦτο ἐγγέγονεν. ἀκούων γὰρ τῶν παίδων εὐθύς, εἴ τι μέμφονται ἢ καὶ ἐπαινοῖεν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίους, c
ὡς “Ἡ πόλις ὑμῶν, ὧ Μέγιλλε,” ἔφασαν, “ἡμᾶς οὐ καλῶς ἢ καλῶς ἔρρεξε” —ταῦτα δὴ ἀκούων, καὶ μαχόμενος πρὸς αὐτὰ ὑπὲρ ὑμῶν αἰεὶ πρὸς τοὺς τὴν πόλιν εἰς ψόγον ἄγοντας,

a 1 περὶ μικροῦ L (ut vid.) O² : περὶ μικρὰ Λ Ο
παίδων in marg. cod. Voss.

b 8 ἐκ τῶν

5 *πάσαν εὐνοίαν ἔσχον, καί μοι νῦν ἢ τε φωνὴ προσφιλῆς ὑμῶν, τό τε ὑπὸ πολλῶν λεγόμενον, ὡς ὅσοι Ἀθηναίων εἰσὶν ἀγαθοὶ διαφερόντως εἰσὶν τοιοῦτοι, δοκεῖ ἀληθέστατα λέγεσθαι· μόνιοι γὰρ ἄνευ ἀνάγκης αὐτοφυῶς, θεία μοῖρα*
 d *ἀληθῶς καὶ οὔτι πλαστῶς εἰσιν ἀγαθοί. θαρρῶν δὴ ἐμοῦ γε ἔνεκα λέγοις ἂν τσαῦτα ὅποσα σοι φίλον.*

ΚΛ. Καὶ μὴν, ὦ ξένε, καὶ τὸν παρ' ἐμοῦ λόγον ἀκούσας τε καὶ ἀποδεξάμενος, θαρρῶν ὅποσα βούλει λέγε. τῆδε γὰρ
 5 *ἴσως ἀκήκοας ὡς Ἐπιμενίδης γέγονεν ἀνὴρ θεῖος, ὃς ἦν ἡμῶν οἰκείος, ἔλθων δὲ πρὸ τῶν Περσικῶν δέκα ἔτεσι προτέρων παρ' ὑμᾶς κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ μαντείαν, θυσίας τε ἐθύσατό*
 e *τινας ἅς ὁ θεὸς ἀνεῖλεν, καὶ δὴ καὶ φοβουμένων τὸν Περσικὸν Ἀθηναίων στόλον, εἶπεν ὅτι δέκα μὲν ἐτῶν οὐχ ἤξουσιν, ὅταν δὲ ἔλθωσιν, ἀπαλλαγῆσονται πράξαντες οὐδὲν ὦν ἡλπιζον, παθόντες τε ἢ δράσαντες πλείω κακά. τότε οὖν ἐξενώθησαν*
 5 *ὑμῖν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, καὶ εὐνοίαν ἐκ τόσου ἔγωγε ὑμῖν καὶ*
 643 *οἱ ἡμέτεροι ἔχουσιν γουῆς.*

ΑΘ. Τὰ μὲν τοίνυν ὑμέτερα ἀκούειν, ὡς ἔοικεν, ἔτοιμ' ἂν εἶη· τὰ δ' ἐμὰ βούλεσθαι μὲν ἔτοιμα, δύνασθαι δὲ οὐ πάνυ
 ράδια, ὅμως δὲ πειρατέον. πρῶτον δὴ οὖν πρὸς τὸν λόγον
 5 *ὀρισώμεθα παιδείαν τί ποτ' ἐστὶν καὶ τίνα δύναμιν ἔχει· διὰ γὰρ ταύτης φαμὲν ἰτέον εἶναι τὸν προκεχειρισμένον ἐν τῷ νῦν λόγον ὑφ' ἡμῶν, μέχρι περ ἂν πρὸς τὸν θεὸν ἀφίκηται.*

ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν δρῶμεν ταῦτα, εἴπερ σοί γε ἡδύ.

b ΑΘ. Λέγοντος τοίνυν ἐμοῦ τί ποτε χρὴ φάναι παιδείαν εἶναι, σκέψασθε ἂν ἀρέσκη τὸ λεχθέν.

ΚΛ. Λέγοις ἂν.

ΑΘ. Λέγω δὴ, καὶ φημι τὸν ὀτιοῦν ἀγαθὸν αἰδρα μέλ-
 5 *λοντα ἔσεσθαι τοῦτο αὐτὸ ἐκ παίδων εὐθὺς μελετᾶν δεῖν, παίζοντά τε καὶ σπουδάζοντά ἐν τοῖς τοῦ πράγματος ἐκάστοις προσήκουσιν. οἷον τὸν μέλλοντα ἀγαθὸν ἔσεσθαι γεωργόν*

d 6 δέκα] ρκα Meursius
 om. Eus.

b 4 δὴ] οὖν Eus.

b 5 δεῖν

ἢ τινα οἰκοδόμον, τὸν μὲν οἰκοδομοῦντά τι τῶν παιδείων
οἰκοδομημάτων παίζειν χρή, τὸν δ' αὖ γεωργοῦντα, καὶ ὄργανα C
ἐκατέρῳ σμικρά, τῶν ἀληθινῶν μιμήματα, παρασκευάζειν τὸν
τρέφοντα αὐτῶν ἐκάτερον, καὶ δὴ καὶ τῶν μαθημάτων ὅσα
ἀναγκαῖα προεμαθηκῆναι προμανθάνειν, οἷον τέκτονα μετρεῖν
ἢ σταθμᾶσθαι καὶ πολεμικὸν ἵππεύειν παίζοντα ἢ τι τῶν 5
τοιούτων ἄλλο ποιοῦντα, καὶ πειρᾶσθαι διὰ τῶν παιδιῶν
ἐκεῖσε τρέπειν τὰς ἡδονὰς καὶ ἐπιθυμίας τῶν παίδων, οἱ
ἀφικομένους αὐτοὺς δεῖ τέλος ἔχειν. κεφάλαιον δὲ παιδείας
λέγομεν τὴν ὀρθὴν τροφήν, ἢ τοῦ παίζοντος τὴν ψυχὴν εἰς d
ἔρωτα μάλιστα ἄξει τούτου ὃ δεήσει γενόμενον ἄνδρ' αὐτὸν
τέλειον εἶναι τῆς τοῦ πράγματος ἀρετῆς· ὁρᾶτε οὖν εἰ μέχρι
τούτου γε, ὅπερ εἶπον, ὑμῖν ἀρέσκει τὸ λεχθέν.

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΑΘ. Μὴ τοίνυν μῆδ' ὃ λέγομεν εἶναι παιδείαν ἀόριστον
γένηται. νῦν γὰρ ὀνειδίζοντες ἐπαινοῦντές θ' ἐκάστων τὰς
τροφάς, λέγομεν ὡς τὸν μὲν πεπαιδευμένον ἡμῶν ὄντα τινός,
τὸν δὲ ἀπαιδευτὸν ἐνίοτε εἷς τε καπηλείας καὶ ναυκληρίας e
καὶ ἄλλων τοιούτων μάλα πεπαιδευμένων σφόδρα ἀνθρώπων·
οὐ γὰρ ταῦτα ἡγουμένων, ὡς ἔοικ', εἶναι παιδείαν ὃ νῦν λόγος
ἂν εἴη, τὴν δὲ πρὸς ἀρετὴν ἐκ παίδων παιδείαν, ποιοῦσαν
ἐπιθυμητὴν τε καὶ ἐραστὴν τοῦ πολίτην γενέσθαι τέλειον, 5
ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι ἐπιστάμενον μετὰ δίκης. ταύτην
τὴν τροφήν ἀφορισάμενος ὁ λόγος οὗτος, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, 644
νῦν βούλοιτ' ἂν μόνην παιδείαν προσαγορεύειν, τὴν δὲ εἰς
χρήματα τείνουσαν ἢ τινα πρὸς ἰσχύν, ἢ καὶ πρὸς ἄλλην
τινὰ σοφίαν ἄνευ νοῦ καὶ δίκης, βάνυσόν τ' εἶναι καὶ
ἀνελεύθερον καὶ οὐκ ἀξίαν τὸ παράπαν παιδείαν καλεῖσθαι. 5

ε 6 ποιοῦντα libri cum Aristide Eus. : ποιεῖν Boeckh : secl. Hermann
παιδιῶν scr. recc. cum Aristide Eus. : παιδειῶν A L O d 4 ὑμῖν L
(ut vid.) : ἡμῖν A O e 1 τὰς καπηλείας Eus. e 2 ἄλλων τινῶν
τοιούτων Eus. μάλα libri cum Eus. : ἄλλα Stallbaum : ἐπιτηδεύματα
Winckelmann πεπαιδευμένων . . . ἀνθρώπων A L O cum Eus. :
πεπαιδευμένον . . . ἄνθρωπον al. a 1 ὡς ἐμοὶ A Eus. et in marg.
L O : ἐξ ὧν L O

ἡμεῖς δὴ μηδὲν ὀνόματι διαφερώμεθ' αὐτοῖς, ἀλλ' ὁ νυνδὴ λόγος ἡμῖν ὁμολογηθεὶς μενέτω, ὡς οὔ γε ὀρθῶς πεπαιδευμένοι σχεδὸν ἀγαθοὶ γίνονται, καὶ δεῖ δὴ τὴν παιδείαν
 b μηδαμοῦ ἀτιμάζειν, ὡς πρῶτον τῶν καλλίστων τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσι παραγιγνόμενον· καὶ εἴ ποτε ἐξέρχεται, δυνατὸν δ' ἐστὶν ἐπανορθοῦσθαι, τοῦτ' αἰεὶ δραστέον διὰ βίου παντὶ κατὰ δύναμιν.

5 ΚΛ. Ὅρθῶς, καὶ συγχωροῦμεν ἃ λέγεις.

ΑΘ. Καὶ μὴν πάλαι γε συγχωρήσαμεν ὡς ἀγαθῶν μὲν ὄντων τῶν δυναμένων ἄρχειν αὐτῶν, κακῶν δὲ τῶν μή.

ΚΛ. Λέγεις ὀρθότατα.

ΑΘ. Σαφέστερον ἔτι τοίνυν ἀναλάβωμεν τοῦτ' αὐτὸ ὅτι
 c ποτὲ λέγομεν. καὶ μοι δι' εἰκόνας ἀποδέξασθε ἕάν πως δυνατὸς ὑμῖν γένωμαι δηλῶσαι τὸ τοιοῦτον.

ΚΛ. Λέγε μόνον.

ΑΘ. Οὐκοῦν ἕνα μὲν ἡμῶν ἕκαστον αὐτὸν τιθῶμεν;

5 ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Δύο δὲ κεκτημένον ἐν αὐτῷ συμβούλω ἐναντίω τε καὶ ἄφρονε, ᾧ προσαγορεύομεν ἠδονῆν καὶ λύπην;

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΑΘ. Πρὸς δὲ τούτοις ἀμφοῖν αὖ δόξας μελλόντων, οἷν
 10 κοινὸν μὲν ὄνομα ἐλπίς, ἴδιον δέ, φόβος μὲν ἢ πρὸ λύπης
 d ἐλπίς, θάρρος δὲ ἢ πρὸ τοῦ ἐναντίου· ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις λογισμὸς ὅτι ποτ' αὐτῶν ἄμεινον ἢ χειρόν, ὅς γενόμενος δόγμα πόλεως κοινὸν νόμος ἐπωνόμασται.

ΚΛ. Μόγισ μὲν πως ἐφέπομαι, λέγε μὴν τὸ μετὰ ταῦτα
 5 ὡς ἐπομένον.

ΜΕ. Καὶ ἐν ἐμοὶ μὴν ταῦτὸν τοῦτο πάθος ἔνι.

ΑΘ. Περὶ δὴ τούτων διανοηθῶμεν οὕτωςί. θαῦμα μὲν ἕκαστον ἡμῶν ἠγησώμεθα τῶν ζῴων θείον, εἴτε ὡς παίγνιον ἐκείνων εἴτε ὡς σπουδῇ τινι συνεστηκός· οὐ γὰρ δὴ τοῦτό

a 6 δὴ Α Ο : δὲ L (ut vid.) Eus.
 παντὸς L O c 1 μοι] μου Schanz
 vulg. c 9 οἷν Α Ο Eus.: οἶον L

b 3 παντὶ Α Ο² (i s. v.) Eus. :
 c 4 αὐτὸν Α Eus. : αὐτῶν

d ΑΘ. Λέγε δὴ· προσφέροντες τῷ θαύματι τούτῳ τὴν μέθην, ποῖόν τί ποτε αὐτὸ ἀπεργαζόμεθα;

ΚΛ. Πρὸς τί δὲ σκοπούμενος αὐτὸ ἐπανερωτᾷς;

ΑΘ. Οὐδέν πω πρὸς ὅτι, τοῦτο δὲ ὅλως κοινωνήσαν τούτῳ
5 ποῖόν τι συμπίπτει γίγνεσθαι. ἔτι δὲ σαφέστερον ὁ βούλομαι
πειράσομαι φράζειν. ἐρωτῶ γὰρ τὸ τοιούδε· ἄρα σφοδρο-
τέρας τὰς ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ θυμοὺς καὶ ἔρωτας ἢ τῶν
οἴνων πόσις ἐπιτείνει;

ΚΛ. Πολύ γε.

e ΑΘ. Τί δ' αὖ τὰς αἰσθήσεις καὶ μνήμας καὶ δόξας καὶ φρο-
νήσεις; πότερον ὡσαύτως σφοδροτέρας; ἢ πάμπαν ἀπολείπει
ταῦτα αὐτόν, ἂν κατακορῆς τις τῇ μέθῃ γίγνηται;

ΚΛ. Ναί, πάμπαν ἀπολείπει.

5 ΑΘ. Οὐκοῦν εἰς ταῦτόν ἀφικνεῖται τὴν τῆς ψυχῆς ἕξι τῇ
τότε ὅτε νέος ἦν παῖς;

ΚΛ. Τί μήν;

ΑΘ. Ἦκιστα δὴ τότε ἂν αὐτὸς αὐτοῦ γίγνοιτο ἐγκρατής.

646 ΚΛ. Ἦκιστα.

ΑΘ. Ἄρ' οὖν πονηρότατος, φαμέν, ὁ τοιοῦτος;

ΚΛ. Πολύ γε.

ΑΘ. Οὐ μόνον ἄρ', ὡς ἔοικεν, ὁ γέρων δις παῖς γίγνοιτ'
5 ἂν, ἀλλὰ καὶ ὁ μεθυσθεῖς.

ΚΛ. Ἄριστα εἶπες, ὦ ξένε.

ΑΘ. Τούτου δὴ τοῦ ἐπιτηδεύματος ἔσθ' ὅστις λόγος ἐπι-
χειρήσει πείθειν ἡμᾶς ὡς χρὴ γεύεσθαι καὶ μὴ φεύγειν παντὶ
σθένει κατὰ τὸ δυνατόν;

10 ΚΛ. Ἔοικ' εἶναι· σὺ γοῦν φῆς καὶ ἔτοιμος ἦσθα νυνδὴ
λέγειν.

b ΑΘ. Ἀληθῆ μέντοι μνημονεύεις· καὶ νῦν γ' εἴμ'
ἔτοιμος, ἐπειδήπερ σφῶ γε ἐθελήσειν προθύμως ἔφατον
ἀκούειν.

e 4 ναί L (ut vid.) O : om. A (τὸ ναί ἐν ἄλλοις οὐ κεῖται in marg. O)
e 7 τί μήν . . . e 8 ἐγκρατής om. Λ (add. in marg. Λ²)

ΚΛ. Πῶς δ' οὐκ ἀκουσόμεθα; κἂν εἰ μηδενὸς ἄλλου
 χάριν, ἀλλὰ τοῦ θαυμαστοῦ τε καὶ ἀτόπου, εἰ δεῖ ἐκόντα 5
 ποτὲ ἀνθρώπων εἰς ἅπασαν φανλότητα ἐναντὸν ἐμβάλλειν.

ΑΘ. Ψυχῆς λέγεις· ἢ γάρ;

ΚΛ. Ναί.

ΑΘ. Τί δέ; σώματος, ᾧ ἐταῖρε, εἰς πονηρίαν, λεπτότητά
 τε καὶ αἰσχος καὶ ἀδυναμίαν, θαυμάζοιμεν ἂν εἴ ποτέ τις 10
 ἐκῶν ἐπὶ τὸ τοιοῦτον ἀφικνεῖται; c

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΑΘ. Τί οὖν; τοὺς εἰς τὰ ἰατρεία αὐτοὺς βαδίζοντας ἐπὶ
 φαρμακοποσίᾳ ἀγνοεῖν οἴομεθα ὅτι μετ' ὀλίγον ὕστερον καὶ
 ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἔξουσιν τοιοῦτον τὸ σῶμα, οἷον εἰ διὰ 5
 τέλους ἔχειν μέλλοιεν, ζῆν οὐκ ἂν δέξαιτο; ἢ τοὺς ἐπὶ τὰ
 γυμνάσια καὶ πότους ἰόντας οὐκ ἴσμεν ὡς ἀσθενεῖς εἰς τὸ
 παραχρῆμα γίγνονται;

ΚΛ. Πάντα ταῦτα ἴσμεν.

ΑΘ. Καὶ ὅτι τῆς μετὰ ταῦτα ὠφελίας ἔνεκα ἐκόντες 10
 πορεύονται;

ΚΛ. Κάλλιστα. d

ΑΘ. Οὐκοῦν χρῆ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων περί
 διανοεῖσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον;

ΚΛ. Πάνυ γε.

ΑΘ. Καὶ τῆς περὶ τὸν οἶνον ἄρα διατριβῆς ὡσαύτως 5
 διανοητέον, εἴπερ ἔνι τοῦτο ἐν τούτοις ὀρθῶς διανοηθῆναι.

ΚΛ. Πῶς δ' οὐ;

ΑΘ. *Ἄν ἄρα τινα ἡμῖν ὠφελίαν ἔχουσα φαίνεται μηδὲν
 τῆς περὶ τὸ σῶμα ἐλάττω, τῇ γε ἀρχῇ τὴν σωμασκίαν νικᾷ
 τῷ τὴν μὲν μετ' ἀλγηδόνων εἶναι, τὴν δὲ μή. 10

ΚΛ. Ὅρθῶς λέγεις, θαυμάζοιμι δ' ἂν εἴ τι δυναίμεθα e
 τοιοῦτον ἐν αὐτῷ καταμαθεῖν.

ΑΘ. Τοῦτ' αὐτὸ δὴ νῦν, ὡς ἔοιχ', ἡμῖν ἤδη πειρατέον

b₄ ἀκουσόμεθα fecit A²: ἀκουσόμεθα A   b₅ δεῖ A (sed εἰ
 in ras.)   c₄ φαρμακοποσία L (ut vid.) O et fecit A² (i s. v.):
 φαρμακοποσίαν A

φράζειν. καί μοι λέγε· δύο φόβων εἶδη σχεδὸν ἐναντία

5 δυνάμεθα κατανοῆσαι;

ΚΛ. Ποῖα δῆ;

ΑΘ. Τὰ τοιάδε· φοβούμεθα μὲν πον τὰ κακά, προσ-
δοκῶντες γενήσεσθαι.

ΚΛ. Ναί.

10 ΑΘ. Φοβούμεθα δέ γε πολλάκις δόξαν, ἠγούμενοι δοξά-
ζεσθαι κακοί, πράττοντες ἢ λέγοντές τι τῶν μὴ καλῶν· ὄν
647 δῆ καὶ καλοῦμεν τὸν φόβον ἡμεῖς γε, οἶμαι δὲ καὶ πάντες,
αἰσχύνην.

ΚΛ. Τί δ' οὔ;

ΑΘ. Τούτους δῆ δύο ἔλεγον φόβους· ὧν ὁ ἕτερος ἐναν-
5 τίος μὲν ταῖς ἀλγηδόσιν καὶ τοῖς ἄλλοις φόβοις, ἐναντίος
δ' ἐστὶ ταῖς πλείσταις καὶ μεγίσταις ἡδοναῖς.

ΚΛ. Ὅρθότατα λέγεις.

ΑΘ. Ἐὰρ οὖν οὐ καὶ νομοθέτης, καὶ πᾶς οὗ καὶ σμικρὸν
ὄφελος, τούτου τὸν φόβον ἐν τιμῇ μεγίστη σέβει, καὶ καλῶν
10 αἰδῶ, τὸ τούτῳ θάρρος ἐναντίον ἀναίδειάν τε προσαγορεύει
b καὶ μέγιστον κακὸν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ πᾶσι νενόμικεν;

ΚΛ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν τά τ' ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα ὁ φόβος ἡμᾶς
οὗτος σφύζει, καὶ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ νίκην καὶ σωτηρίαν ἐν
5 πρὸς ἐν οὐδὲν οὕτως σφόδρα ἡμῖν ἀπεργάζεται; δύο γὰρ οὖν
ἐστὸν τὰ τὴν νίκην ἀπεργαζόμενα, θάρρος μὲν πολεμίων,
φίλων δὲ φόβος αἰσχύνης πέρι κακῆς.

ΚΛ. Ἔστι ταῦτα.

ΑΘ. Ἄφοβον ἡμῶν ἄρα δεῖ γίγνεσθαι καὶ φοβερὸν
c ἕκαστον· ὧν δ' ἐκάτερον ἕνεκα, διηρήμεθα.

ΚΛ. Πάνν μὲν οὖν.

ΑΘ. Καὶ μὴν ἄφοβὸν γε ἕκαστον βουληθέντες ποιεῖν
φόβων πολλῶν τιῶν, εἰς φόβον ἄγοντες αὐτὸν μετὰ νόμου,
5 τοιοῦτον ἀπεργαζόμεθα.

ΚΛ. Φαινόμεθα.

ΑΘ. Τί δ' ὅταν ἐπιχειρῶμέν τινα φοβερὸν ποιεῖν μετὰ δίκης; ἄρ' οὐκ ἀναισχυντία συμβάλλοντας αὐτὸν καὶ προσ-
 γυμνάζοντας νικᾶν δεῖ ποιεῖν διαμαχόμενον αὐτοῦ ταῖς
 ἡδοναῖς; ἢ τῇ μὲν δειλία τῇ ἐν αὐτῷ προσμαχόμενον καὶ 10
 νικῶντα αὐτὴν δεῖ τέλεον οὕτω γίγνεσθαι πρὸς ἀνδρείαν, α
 ἄπειρος δὲ δῆπου καὶ ἀγύμναστος ὢν τῶν τοιούτων ἀγώνων
 ὅστισοῦν οὐδ' ἂν ἥμισυς ἑαυτοῦ γένοιτο πρὸς ἀρετὴν, σφῆρων
 δὲ ἄρα τελέως ἔσται μὴ πολλαῖς ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις προ-
 τρεπούσαις ἀναισχυντεῖν καὶ ἀδικεῖν διαμεμαχημένος καὶ 5
 νενικηκὼς μετὰ λόγου καὶ ἔργου καὶ τέχνης ἔν τε παιδιαῖς
 καὶ ἐν σπουδαῖς, ἀλλ' ἀπαθῆς ὢν πάντων τῶν τοιούτων;

ΚΛ. Οὐκ οὖν τὸν γ' εἰκότα λόγον ἂν ἔχοι.

ΑΘ. Τί οὖν; φόβου φάρμακον ἔσθ' ὅστις θεὸς ἔδωκεν e
 ἀνθρώποις, ὥστε ὀπόσῳ πλέον ἂν ἐθέλη τις πίνειν αὐτοῦ,
 τοσοῦτῳ μᾶλλον αὐτὸν νομίζειν καθ' ἐκάστην πόσιν δυστυχή
 γίγνεσθαι, καὶ φοβεῖσθαι τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα αὐτῷ
 πάντα, καὶ τελευτῶντα εἰς πᾶν δέος λέναι τὸν ἀνδρειότατον 648
 ἀνθρώπων, ἐκκοιμηθέντα δὲ καὶ τοῦ πώματος ἀπαλλαγέντα
 πάλιν ἐκάστοτε τὸν αὐτὸν γίγνεσθαι.

ΚΛ. Καὶ τί τοιοῦτον φαίμεν ἄν, ᾧ ξένε, ἐν ἀνθρώποις
 γεγονέαι πῶμα; 5

ΑΘ. Οὐδέν· εἰ δ' οὖν ἐγένετό ποθεν, ἔσθ' ὅτι πρὸς
 ἀνδρείαν ἦν ἂν νομοθέτη χρήσιμον; οἷον τὸ τοιόνδε περὶ
 αὐτοῦ καὶ μάλα εἶχομεν ἂν αὐτῷ διαλέγεσθαι· Φέρε, ᾧ
 νομοθέτα, εἴτε Κρησὶν εἴθ' οἰστισινοῦν νομοθετεῖς, πρῶτον
 μὲν τῶν πολιτῶν ἄρ' ἂν δέξαιο βάσανον δυνατὸς εἶναι b
 λαμβάνειν ἀνδρείας τε πέρι καὶ δειλίας;

ΚΛ. Φαίη που πᾶς ἂν δῆλον ὅτι.

ΑΘ. Τί δέ; μετ' ἀσφαλείας καὶ ἄνευ κινδύνων μεγάλων
 ἢ μετὰ τῶν ἐναντίων; 5

c 10 γρ. δειλία in marg. Α Ο (ἀπ' ὀρθώσεως· οὐκ εὔ Ο): διαίτη Α
 (sed ιαίτη in ras.) Ο e 2 ἐθέλη L O et in marg. γρ. a³: ἔλη Α
 a 9 νομοθετεῖς Α (sed εἰ in ras.) πρῶτον Α (sed ν s. v.)

ΚΛ. Καὶ τοῦτο μετὰ τῆς ἀσφαλείας συνομολογήσει πᾶς.

ΑΘ. Χρῶο δ' ἂν εἰς τοὺς φόβους τούτους ἄγων καὶ ἐλέγχων ἐν τοῖς παθήμασιν, ὥστε ἀναγκάζειν ἄφοβον γί-
 c γνεσθαι, παρακελευόμενός καὶ νουθετῶν καὶ τιμῶν, τὸν δὲ
 ἀτιμάζων, ὅστις σοι μὴ πείθοιτο εἶναι τοιοῦτος οἷον σὺ
 τάττοις ἐν πᾶσιν; καὶ γυμνασάμενον μὲν εὖ καὶ ἀνδρείως
 ἀζήμιον ἀπαλλάττοις ἄν, κακῶς δέ, ζημίαν ἐπιτιθείς; ἢ τὸ
 5 παράπαν οὐκ ἂν χρῶο, μηδὲν ἄλλο ἐγκαλῶν τῷ πώματι;

ΚΛ. Καὶ πῶς οὐκ ἂν χρῶτο, ὦ ξένε;

ΑΘ. Γυμνασία γοῦν, ὦ φίλε, παρὰ τὰ νῦν θαυμαστὴ
 ῥαστώνης ἂν εἶη καθ' ἕνα καὶ καθ' ὀλίγους καὶ καθ' ὀπόσους
 d τις αἰεὶ βούλοιτο· καὶ εἴτε τις ἄρα μόνος ἐν ἐρημίᾳ, τὸ τῆς
 αἰσχύνης ἐπίπροσθεν ποιούμενος, πρὶν εὖ σχεῖν ἠγούμενος
 ὀρᾶσθαι μὴ δεῖν, οὕτω πρὸς τοὺς φόβους γυμνάζοιτο, πῶμα
 μόνον ἀντὶ μυρίων πραγμάτων παρασκευαζόμενος, ὀρθῶς ἄν
 5 τι πράττοι, εἴτε τις ἑαυτῷ πιστεύων φύσει καὶ μελέτῃ καλῶς
 παρεσκευάσθαι, μηδὲν ὀκνοῖ μετὰ συμποτῶν πλειόνων γυμνα-
 ζόμενος ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἐν τῇ τοῦ σώματος ἀναγκαίᾳ
 e διαφορᾷ δύναμιν ὑπερθέων καὶ κρατῶν, ὥστε ὑπ' ἀσχη-
 μοσύνης μηδὲ ἐν σφάλλασθαι μέγα μὴδ' ἀλλοιοῦσθαι δι'
 ἀρετῆν, πρὸς δὲ τὴν ἐσχάτην πόσιν ἀπαλλάττοιτο πρὶν
 ἀφικνεῖσθαι, τὴν πάντων ἡτταν φοβούμενος ἀνθρώπων τοῦ
 5 σώματος.

ΚΛ. Ναί· σωφρονοὶ γὰρ (ἄν), ὦ ξένε, καὶ ὁ τοιοῦτος
 οὕτω πράττων.

649 ΑΘ. Πάλιν δὴ πρὸς τὸν νομοθέτην λέγωμεν τάδε· Εἶεν,
 ὦ νομοθέτα, τοῦ μὲν δὴ φόβου σχεδὸν οὔτε θεὸς ἔδωκεν
 ἀνθρώποις τοιοῦτον φάρμακον οὔτε αὐτοὶ μεμηχανήμεθα—
 τοὺς γὰρ γόητας οὐκ ἐν θοίνῃ λέγω—τῆς δὲ ἀφοβίας καὶ
 5 τοῦ λίαν θαρρεῖν καὶ ἀκαίρως ἢ μὴ χρή, πότερον ἔστιν
 πῶμα, ἢ πῶς λέγομεν;

d 4 ὀρθῶς A L O² (ὡς s. v.): ὀρθὸν O e 1 διαφορᾷ libri:
 διαφθορᾷ ed. Basileensis e 6 ἔν add. ci. Stallbaum a 6 τοῦ
 πατριάρχου τὸ βιβλίον· λέγωμεν in marg. O

ΚΛ. Ἔστιν, φήσει πον, τὸν οἶνον φράζων.

ΑΘ. Ἡ καὶ τοῦναυτίον ἔχει τοῦτο τῷ νυνδῇ λεγομένῃ; πιόντα τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν αὐτοῦ ποιεῖ πρῶτον ἴλεων εὐθὺς μᾶλλον ἢ πρότερον, καὶ ὀπόσῳ ἂν πλέου αὐτοῦ γεύηται, b
 τοσοῦτῳ πλείονων ἐλπίδων ἀγαθῶν πληροῦσθαι καὶ δυνάμεως εἰς δόξαν; καὶ τελευτῶν δὴ πάσης ὁ τοιοῦτος παρρησίας ὡς σοφὸς ἂν μεστοῦται καὶ ἐλευθερίας, πάσης δὲ ἀφοβίας, ὥστε εἰπεῖν τε ἀόκνως ὀτιοῦν, ὡσαύτως δὲ καὶ πρᾶξαι; πᾶς 5
 ἡμῖν, οἶμαι, ταῦτ' ἂν συγχωροῖ.

ΚΛ. Τί μῆν;

ΑΘ. Ἀναμνησθῶμεν δὴ τόδε, ὅτι δὴν ἔφαμεν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς δεῖν θεραπεύεσθαι, τὸ μὲν ὅπως ὅτι μάλιστα θαρρήσομεν, τὸ δὲ τοῦναυτίον ὅτι μάλιστα φοβησόμεθα. c

ΚΛ. Ἄ τῆς αἰδοῦς ἔλεγες, ὡς οἰόμεθα.

ΑΘ. Καλῶς μνημονεύετε. ἐπειδὴ δὲ τὴν τε ἀνδρείαν καὶ τὴν ἀφοβίαν ἐν τοῖς φόβοις δεῖ καταμελετᾶσθαι, σκεπτόεν ἄρα τὸ ἐναντίον ἐν τοῖς ἐναντίοις θεραπεύεσθαι δέον 5
 ἂν εἴη.

ΚΛ. Τό γ' οὖν εἰκός.

ΑΘ. Ἄ παθόντες ἄρα πεφύκαμεν διαφερόντως θαρραλέοι τ' εἶναι καὶ θρασεῖς, ἐν τούτοις δέον ἂν, ὡς ἔοικ', εἴη τὸ μελετᾶν ὡς ἥκιστα εἶναι ἀναισχύντους τε καὶ θρασύτητος 10
 γέμοντας, φοβεροὺς δὲ εἰς τό τι τολμᾶν ἐκάστοτε λέγειν d
 ἢ πάσχειν ἢ καὶ δρᾶν αἰσχρὸν ὀτιοῦν.

ΚΛ. Ἔοικεν.

ΑΘ. Οὐκοῦν ταῦτά ἐστι πάντα ἐν οἷς ἐσμὲν τοιοῦτοι, θυμός, ἔρωσ, ὕβρις, ἀμαθία, φιλοκέρδεια, δειλία, καὶ ἔτι 5
 τοιάδε, πλοῦτος, κάλλος, ἰσχύς, καὶ πάνθ' ὅσα δι' ἡδονῆς αὐθιγὰ μεθύσκοντα παράφρονας ποιεῖ; τούτων δὲ εὐτελεῆ τε καὶ ἀσινεστέρα πρῶτον μὲν πρὸς τὸ λαμβάνειν πείραν, εἶτα

a 9 τὸν ἄνθρωπον fecit A² (ἄν s. v.): τὸνθρῶπον Α b 1 ἢ s. v. Α:
 om. pr. Α c 1 θαρρήσομεν Α Ο: θαρρήσωμεν fecit A² c 5 ἄρα
 in marg. a³: ἔρα Α Λ Ο d 1 τι Α Λ Ο²: om. Ο d 5 δειλία
 secl. Ast

εἰς τὸ μελετᾶν, πλὴν τῆς ἐν οἴῳ βασάνου καὶ παιδιᾶς, τίνα
 e ἔχομεν ἡδονὴν εἰπεῖν ἔμμετρον μᾶλλον, ἂν καὶ ὀπωστιοῦν
 μετ' εὐλαβείας γίγνηται; σκοπῶμεν γὰρ δὴ· δυσκόλου ψυχῆς
 καὶ ἀγρίας, ἐξ ἧς ἀδικίαι μυρίαί γίνονται, πότερον ἰόντα
 εἰς τὰ συμβόλαια πείραν λαμβάνειν, κινδυνεύοντα περὶ
 650 αὐτῶν, σφαλερώτερον, ἢ συγγεγόμενον μετὰ τῆς τοῦ Διο-
 νύσου θεωρίας; ἢ πρὸς τὰ φροδίσια ἠττημένης τινὸς ψυχῆς
 βάσανον λαμβάνειν, ἐπιτρέποντα αὐτοῦ θυγατέρας τε καὶ
 υἱεὶς καὶ γυναικάς, οὕτως, ἐν τοῖς φιλτάτοις κινδυνεύσαντες,
 5 ἦθος ψυχῆς θεάσασθαι; καὶ μυρία δὴ λέγων οὐκ ἂν τίς ποτε
 ἀνύσειεν ὅσῳ διαφέρει τὸ μετὰ παιδιᾶς τὴν ἄλλως ἄνευ
 μισθοῦ ζημιώδους θεωρεῖν. / καὶ δὴ καὶ τοῦτο μὲν αὐτὸ περὶ
 b γε τούτων οὐτ' ἂν Κρήτας οὐτ' ἄλλους ἀνθρώπους οὐδένας
 οἰόμεθα ἀμφισβητῆσαι, μὴ οὐ πείραν τε ἀλλήλων ἐπιεικῆ
 ταύτην εἶναι, τό τε τῆς εὐτελείας καὶ ἀσφαλείας καὶ τάχους
 διαφέρειν πρὸς τὰς ἄλλας βασάνους.

5 Κ.Λ. Ἀληθὲς τοῦτό γε.

ΑΘ. Τοῦτο μὲν ἄρ' ἂν τῶν χρησιμωτάτων ἐν εἴῃ, τὸ
 γινῶναι τὰς φύσεις τε καὶ ἕξεις τῶν ψυχῶν, τῇ τέχνῃ ἐκείνῃ
 ἧς ἐστὶν ταῦτα θεραπεύειν· ἐστὶν δέ που, φαρμέν, ὡς οἶμαι,
 πολιτικῆς. ἢ γάρ;

10 Κ.Λ. Πάνυ μὲν οὖν.

B

652 ΑΘ. Τὸ δὴ μετὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, σκεπτέον ἐκείνο περὶ
 αὐτῶν, πότερα τοῦτο μόνον ἀγαθὸν ἔχει, τὸ κατιδεῖν πῶς
 ἔχομεν τὰς φύσεις, ἢ καὶ τι μέγεθος ὠφελείας ἄξιον πολλῆς
 σπουδῆς ἔνεστ' ἐν τῇ κατ' ὀρθὸν χρειᾷ τῆς ἐν οἴῳ συνου-
 5 σίας. τί οὖν δὴ λέγομεν; ἔνεσθ', ὡς ὁ λόγος ἔοικεν βού-
 λεσθαι σημαίνειν· ὅπῃ δὲ καὶ ὅπως, ἀκούωμεν προσέχοντες
 b τὸν νοῦν, μή πῃ παραποδισθῶμεν ὑπ' αὐτοῦ.

d 9 παιδιᾶς fecit A²: παιδείας (ut vid.) A 650 a 1 αὐτῷ
 ci. Bekker a 4 κινδυνεύσαντες A L O: κινδυνεύσαντα Bekker
 a 6 παιδιᾶς fecit A²: παιδείας (ut vid.) A